Novobydžovský

Ročník X.
26. 3. 1983

Číslo 1

ZPRAVODAJ

S vyššími nároky a odpovědností

Skončil rok 1982, utekl jako voda a člověk má tak trochu pocit, že nestačil splnit vše, co si na začátku roku předsevzal. Je to ten správný pocit, který by nás všechny měl vést k tomu, že úkoly a předsevzetí začneme plnit hned od prvních dnů roku 1983 a že je nebudeme odkládat na dny pozdější.

Je nám všem jistě jasné, že o úkoly nebyla, není a nebude nouze. Především vstupujeme do období, kdy na stranických konferencích budeme hodnotit náš vklad při naplňování závěrů XVI. sjezdu KSČ. Zcela otevřeně bude hovořeno nejen o úspěších, kterých jsme doposud dosáhli, ale také, a to je správné i o slabinách v naší každodenní práci a o tom, jak tyto slabiny překonat. Stejným tónem se hovořilo na nedávno skončených výročních členských schůzích společenských organizací Národní fronty.

I v práci orgánu a aparátu Městského národního výboru je rok 1983 významným přelomem. Předně je to rok, kterým vstupujeme do druhé poloviny volebního období. Rok, kdy budeme muset přehodnotit plnění úkolů volebních programů NF a napnout síly tam, kde nás bota nejvíce tlačí. Podařilo se za uplynulé dva roky vykonat mnoho prospěšného pro šťastný a spokojený život nás všech. Upravené chodníky, komunikace, veřejná zeleň a řada dalších akcí jsou toho nejlepším dokladem. Právem se patří poděkovat všem občanům a funkcionářům občanských výborů, kteří vytvořili prospěšné dílo, jenž slouží nám všem. Škoda jen, že řada našich občanů stále stojí stranou tohoto dění a někdy jen kritizuje to či ono, aniž by přiložili ruku ke společnému dílu. Je proto na poslancích, na funkcionářích OV, aby kvalitnější organizátorskou prací získali další občany pro plnění náročných úkolů roku 1983. Především půjde o to důsledně naplnit závěry 6. zasedání ÚV KSČ tak, aby byly postupně uspokojovány potřeby a přání občanů našeho města a jednotlivých místních částí v souladu s možnostmi naší socialistické společnosti. Pro úspěšnou realizaci úkolů 6. zasedání ÚV KSČ byly vytvořeny potřebné předpoklady jednak příslušnými úpravami zákona o NV, jednak řadou vládních nařízení, která tento zákon doplňují a vytvářejí podmínky pro další rozvoj činnosti NV.

Právní předpoklady jsou dány, ale daleko náročnější bude uvádět všechny možnosti do života. Závisí to především na tom, jak se podaří naplnit § 3 zákona o NV, kde se říká: „NV vyvíjejí veškerou svou činnost ve spojení s občany, za jejich aktivní účasti a pod stálou jejich kontrolou. Vytvářejí předpoklady pro přímou účast občanů na plnění svých úkolů a přibírají občany k jejich řešení a provádění ....".

Jedině touto cestou se podaří nejen naplnit úkoly VP NF, ale odstranit i řadu nedostatků, které nám všem znepříjemňují život. Blíží se jarní směny NF. Všichni chceme, aby naše město bylo čisté, ale ne všichni tomu vždy pomůžeme. Mnoho občanů nepomůže ani při odstranění bláta z okrajů vozovek před svými domky a to nehovoříme o zimním období o povinnosti vlastníka domu odstraňovat sníh z přilehlého chodníku a zajistit bezpečnou chůzi jeho posypem. Všichni dobře pamatujeme dobu, kdy ráno se před domy a obchody zametal chodník, dnes však toto požadujeme od někoho, kdo neexistuje. Každý obchodník měl zájem, aby před jeho obchodem bylo čisto, staral se o čištění odpadových nádob a tato povinnost zůstala, ale nepíní se. Jinak by totiž nebylo po městě tolik papíru z různých pamlsků prodávaných nejen v cukrárně, ale i v dalších obchodech.

Problémy jsou též s různými zákoutími, kdysi veřejnou zelení, dnes skládkou všeho možného. Co se doma nehodí, to se tam potají vyveze. Řada těchto skládek byla nákladně v roce 1982 upravena, ale dnes opět volá po další úpravě. Je to kruté, ale jsme sobci nejen vůči sobě, ale i vůči svému okolí.

Svůj podíl na tomto stavu mají i naše závody, ale kdo v nich pracuje, kdo dělá ten nepořádek, zase my. Řidičem automobilu, který znečišťuje naše vozovky je náš občan a tak bych mohl ve výčtu pokračovat. Záleží tedy na každém z nás, jak každodenní prací pomůže při řešení problémů našeho města.

Všichni kritizujeme, že naše děti nemají vhodný stánek, ve kterém by si mohly zasportovat, uplatnit svoje zájmy, svůj koníček. Staví se Městský dům pionýrů a mládeže. Mnoho rodičů však ještě nepřiložilo ruku ke společnému dílu. Obdobně je tomu u obchodní sítě a při realizaci dalších akcí Z.

Stěžujeme si na nedostatek služeb. Je známo, že ve službách existuje řada problémů a to nejen materiálových, ale i organizačních i pokud jde o pracovní síly. Je nás ale málo, kteří chceme pomoci při řešení problému.

Pokračování na str. 2

Dokončení ze str. 1

MěstNV podporuje ustavení drobné provozovny oprav a služeb. Přestože se o tomto hovořilo na veřejných schůzích s občany, doposud nepřišel jediný řemeslník, který by byl ochoten služby občanům poskytovat touto formou. Asi jeho melouchy jsou výhodnější a my ho v tomto počínání podporujeme.

Naši občané mají připomínky k práci kulturního střediska. Často slyšíme, že žádná kultura ve městě není. Jsme však ochotni podílet se na rozvoji kulturního života? Řada velmi hodnotných divadelních představení zeje prázdnotou a přitom ZV ROH shánějí autobus a lístky na divadelní představení do jiných měst místo toho, aby využily kultury přímo v místě.

Všichni víme o celé řadě dalších problémů, ale není cílem článku všechny rozebírat. Chtěl jsem jenom na některých ukázat jejich hloubku a šíři a společně s vámi se zamyslet nad jejich řešením.

Orgány MěstNV věnují těmto a dalším problémům nemalou pozornost. Společně se širokým aktivem OV, v těsné spolupráci s organizacemi NF a závody postupně řeší dané problémy. I od nich to však vyžaduje vyšší náročnost a odpovědnost na rychlejší odstranění těchto problémů.

Přál bych si, aby se nám společně podařilo v roce 1983, v roce 35. výročí Vítězného února splnit všechny náročné úkoly a předsevzetí, za aktivní účasti našich občanů, aby to byl rok tvůrčích činů ve prospěch našeho města, v zájmu celé naší socialistické společnosti.

Josef Kunt,
předseda MěstNV

22. Rada 25. 11. 1982

1. Plán práce MěstNV na 1. pololetí 1983.
2. Prodloužení termínu dokončení akce „Z" — Nákupní středisko v Lužci n. C.
3. Udělení plakety Josefu Lejskovi.
4. Seznam volných bytů, které lze nabídnout žadatelům zapsaným v seznamu uchazečů o byt, jestliže si byt sami opraví a zmodernizují.

23. Rada 9. 12. 1982

1. Plnění plánu a rozpočtu za 1.—3. čtvrtletí 1982.
2. Návrh na rozdělení finančních prostředků na neinvestiční část akce „Z" na r. 1983.
3. Plnění opatření zjištěných nedostatků VLK ONV v evidenci a provádění inventarizace na úseku akce „Z".
4. Stanoviska k realizacím usnesení rady ONV.

24. Rada 27. 12. 1982

1. Přehled o plnění úkolů rady a plénа za 1. pol. 1982.
2. Usnesení 9. plenárního zasedání ONV.
3. Usnesní 23. schůze rady ONV.

1. Rada 13. 1. 1983

1. Úroveň péče o zdraví a sociální zabezpečení občanů města.
2. Místní pořadník uchazečů o byty na 1. pol. 1983.
3. Plán oprav bytového podniku na rok 1983.
4. Návrh kolektivní smlouvy mezi MěstNV a ZV ROH při MěstNV na r. 1983.

2. Rada 27. 1. 1983

1. Návrh akcí „Z" a TVRD na rok 1983.
2. Kontrolní zpráva o stavu údržby památek na území města.
3. Zpráva komise veřejného pořádku při MěstNV za r. 1982.
4. Vyhodnocení socialistické soutěže OV za r. 1982.

3. Rada 10. 2. 1983

1. Politicko organizační zabezpečení jarních směn NF a oslav MDŽ.
2. Organizační zabezpečení preventivních protipožárních prohlídek.
3. Stav ve výkonu státní správy v působnosti MěstNV.
4. Plán úkolů JSBV na r. 1983 a plnění úkolů v r. 1982.

4. Rada 22. 2. 1983

1. Zpráva o vyřizování připomínek OV v roce 1982.
2. Politicko organizační zabezpečení Hovorů s mládeží v roce 1983.

Socialistická soutěž občanských výborů

V minulém čísle Novobydžovského zpravodaje byl uveřejněn přehled akcí neinvestičního charakteru, realizovaných občanskými výbory v roce 1982 a plán akcí na letošní rok.

Brigádnická činnost je však pouze jedním z úseků práce občanských výborů našeho města. Pro komplexní zhodnocení celkové úrovně práce našich občanských výborů je organizována socialistická soutěž. Hodnocení se provádí v politicko-organizační, ekonomické a ideově výchovné části. V politicko-organizační oblasti je pozornost zaměřena na pravidelnost schůzovní činnosti, organizaci veřejných schůzí, zastoupení jednotlivých OV na plenárních zasedáních MěstNV atd. Nejvíce sledovanou a také hodnocenou částí je brigádnická činnost. Tato oblast se také nejzřetelněji projevuje na veřejnosti (vzpomeňme např. chodníky ve Smetanově ulici, nátěry veřejného osvětlení provedené OV č. 15, realizaci veřejného osvětlení na sídlišti „U hřbitova" apod.). V této činnosti je zařazen i sběr druhotných surovin. V ideově-výchovné části se hodnotí akce organizované pro děti — sportovní a branné dny, táborové ohně — ale i soudružské návštěvy spoluobčanů při významných životních výročích. V akcích pro děti přišel s novou a úspěšnou formou občanský výbor č. 16, který ve spolupráci s TJ Jiskra organizuje turnaje v šachu a soutěže ve skládání známé Rubikovy kostky.

Po vyhodnocení všech ukazatelů socialistické soutěže se jednotlivé občanské výbory umístily takto:

1. občanský výbor č. 24
2. občanský výbor č. 11
3. občanský výbor č. 19
4. občanský výbor č. 1
5. občanský výbor č. 15
6. občanský výbor č. 14
7. občanský výbor č. 20
8. občanský výbor č. 3
9. občanský výbor č. 23
10. občanský výbor č. 9
11. občanský výbor č. 13
12. občanský výbor č. 12
13. občanský výbor č. 17
14. občanský výbor č. 5
15. občanský výbor č. 7
16. občanský výbor č. 10
17. občanský výbor č. 18
18. občanský výbor č. 21
19. občanský výbor č. 16
20. občanský výbor č. 22
21. občanský výbor č. 2
22. občanský výbor č. 6
23. občanský výbor č. 8
24. občanský výbor č. 4

Finanční odměny pro jednotlivé OV, přidělené po finančním vypořádání roku 1982, budou rozděleny podle tohoto klíče. Za 1. místo 14%, 2.—3. místo 10%, 4.—12. místo 4%, 12.—18. místo 3%, 19.—24. místo 2%.

A závěrem ještě jeden poznatek. Ve většině občanských výborů pracují zkušení a obětaví lidé, kteří k dosažení dobrých výsledků nutně potřebují pomoc občanů svého obvodu. A tak tento přehled není jenom odrazem úrovně práce občanských výborů, ale také ukazuje angažovanost občanů jednotlivých obvodů našeho města pro společnou věc — hezké životní prostředí v pěkném Novém Bydžově.

Rastislav Kykal,
tajemník MěstNV

Blahopřejeme

OV č. 24

K PRVNÍMU MÍSTU

V ROCE 1982

Po kom jsou pojmenovány ulice našeho města? 1. část

Přemýšleli jste někdy nad pojmenováním ulice, ve které bydlíte nebo ve které pracujete? Proč se právě ta ulice nazývá Turkova, Marka Bydžovského či Barákova? Kdo to byl a čím se proslavil právě ten, jehož jménem označili novobydžovskou ulici?

Na všechny tyto otázky chceme odpovědět v našem seriálu, který začínáme uveřejňovat. Chceme vám přiblížit život a dílo těch, podle kterých se naše ulice jmenují. Mnozí z nich mají blízký vztah k našemu městu nebo našemu kraji.

*

ALŠOVA ULICE vede z Revoluční třídy k fotbalovému stadiónu

Mikoláš ALEŠ (1852—1913). Vynikající český malíř a ilustrátor, zakladatel národní tradice malířské. Po krátkých studiích na pisecké gymnáziu a písecké reálce odchází na malířskou akademii do Prahy. Za svůj životní úkol pokládal Aleš následování výtvarného odkazu Josefa Mánesa. První samostatnou větší práci provedl Aleš roku 1875 a nazval ji „Čechie v slávě". Roku 1876 musel odejít z akademie. Jeho vynucený odchod souvisel s tak zvanou Woltmannovou aférou. Tento německý profesor tvrdil

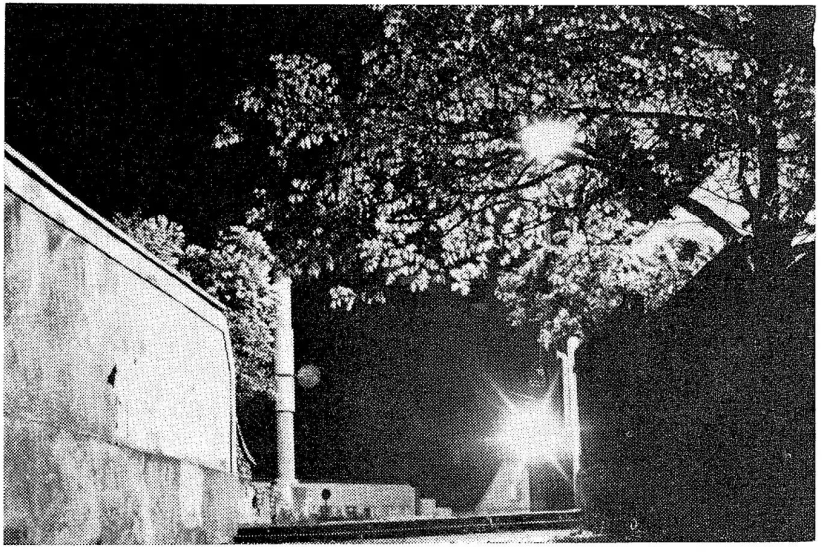

Foto M. Bydžovský

Bezruč vstoupil do literatury pod pseudonymem, který byl odhalen až později. Básně v Besedách Času vyšly poprvé v únoru r. 1899. „Toulavý šumař a bláznivý gajdoš, šílený rebel a napitý zpěvák", který bloudí krajem a zpívá o smutném osudu Maryč-

dírat mlhou, aby potom pojedli trochu polévky a přenocovali na slamníku. V dešti a větru sestupovali do Vrchlabí a vraceli se přes Jilemnici,

Dokončení ze str. 3

ČELAKOVSKÉHO ULICE vede z Dukelské třídy

František Ladislav ČELAKOVSKÝ (1789—1852). Básník českého národního obrození se narodil v jihočeském městě Strakonicích v rodině tesaře. Na studiích v Českých Budějovicích a v Písku se seznámil s Josefem Kamarýtem a Janem Plánkem. Spojoval je společný zájem o literaturu.

V osmnácti letech odešel Čelakovský na vyšší studium, na filosofii do Prahy. Tady, uchvácen mladým buditelským ruchem, si připojil ke jménu ještě druhé jméno vlastenecké. Čelakovský se od těch dob psal „František Ladislav". Druhý ročník filosofie studoval v Českých Budějovicích, ale pro nedovolenou četbu Husovy Postily byl vyloučen a pokračoval ve studiu v Linci. Na podzim roku 1820 se vrátil do Prahy. Studia nedokončil a začal se živit jako soukromý vychovatel.

Roku 1823 přijal František Ladislav Čelakovský ve Skřivanech místo domácího vychovatele v rodině průmyslníka Maxmiliána Ledvinky z Adlersfelsu. Ze Skřivan to neměl básník daleko do Hradce Králové kde se seznámil s nakladatelem Janem Hostivítem Pospíšilem a rád přispíval do jeho almanachů.

Ve Skřivanech se zdržel František Ladislav Čelakovský do roku 1829 a je pravděpodobné, že v době svého pobytu začal psát první verše sbírky Ohlasu písní ruských.

Roku 1834 se stal redaktorem Pražských novin a České včely. Dne 26. listopadu uveřejnil Čelakovský v Pražských novinách článek, ve kterém byli vylíčeno, jak nemilostivě přijal car Mikuláš deputaci města Varšavy a jak znovu vyhrožoval poraženým Polákům a na stížnost ruského vyslance ve Vídni byl funkce zbaven. Od roku 1838 byl knihovníkem knížete K. Kinského a od roku 1849 do konce svého života působil na universitě v Praze.

Ve své tvorbě přilnul Čelakovský nejvřeleji k lidové písni. Uspořádal monumentální sbírku slovanských lidových písní — trojsvazkové dílo „Slovanské národní písně". Vrcholem jeho básnické činnosti se staly tzv. ohlasy. První jejich soubor Ohlas písní ruských složil takřka jedním dechem v prvních dvou měsících roku 1829. Po dokončení ruského ohlasu začal pracovat na Ohlase písní českých, který Čelakovský považoval za „nejmilejší ze všech dárků, jež mu kdy Musa propůjčila".

PhDr. Jiří Malina

110 LET našeho gymnázia

Dne 1. března 1873 podepsali zástupci města Nového Bydžova zřizovací listinu čtyřtřídního reálného gymnasia v Novém Bydžově. Tím vyvrcholily dlouholeté snahy novobydžovských občanů o zřízení školy, která by připravovala mládež k vysokoškolskému studiu a byla i důležitou kulturní a osvětovou institucí města. Spolu s obyvateli Nového Bydžova prožívalo gymnasium události, jak je přinášela stoletá historie sociálních, politických i národních bojů.

I když počátky novobydžovského školství spadají do doby založení města nedlouho před rokem 1305, jeho novodobý rozmach nastal až ve 2. pol. 19. stol., kdy hospodářský, společenský a kulturní pokrok společnosti si vyžadoval zvýšení úrovně školství. Ve školním roce 1874/75 zahájilo reálné gymnasium vyučování v budově bývalé hlavní školy (nyní lidová škola umění). Počet studentů se postupně zvyšoval: 78 studentů 1. ročníku v r. 1874, 270 studentů o 20 let později; tento počet se udržoval přibližně i v dalších letech. V roce 1876 se začalo se stavbou nové školní budovy na sousedním pozemku a počátkem školního roku 1878/79 byla nová školní budova slavnostně uvedena do provozu. Ve školním roce 1882/83 bylo otevřeno reálné a vyšší gymnasium a první maturitní zkoušky osmiletého gymnasia se konaly v roce 1886. Až do školního roku 1896/97 muselo město školu finančně vydržovat, pak se stala státním ústavem. S podporou města i veřejnosti byly pořizovány sbírky, doplňovány knihovny, podporováni studenti z nemajetných rodin na studiích apod. Studenti vystupovali na veřejnosti v divadelních hrách, akademiích, hudebních a pěveckých produkcích, merendách. Hojně byl provozován sport, podnikány výlety i naučné exkurze.

První světová válka zasáhla do vývoje školy velmi nepříznivě. Starší studenti byli povoláváni na frontu, pro ostatní dospělejší byl zaveden vojenský výcvik. Obětí války byl vedle několika absolventů školy i prof. Nevyjel.

Československá republika po svém vzniku v roce 1918 převzala v podstatě rakouský školský systém s množstvím typů středních škol. Byly provedeny jen menší úpravy, postupně byl omezován počet hodin věnovaných klasickým jazykům, latině a řečtině; více pozornosti se dostalo moderním jazykům a přírodovědným předmětům. Od roku 1918 mohly být dívky řádnými studentkami gymnasia; jejich počet byl však poměrně velmi malý. V sociálním složení studentů byl i nadále patrný třídní charakter školského systému: ve školním roce 1930/31 tvořily děti z dělnických rodin jen 11% studentů. V roce 1919 se poprvé uvažovalo o stavbě nové školní budovy u bývalého kláštera. Nutnost výstavby nové budovy vyvstala naléhavě do popředí v roce 1936, kdy ve staré a již nevyhovující budově gymnasia byly zjištěny trhliny v opěrném sloupu na schodišti a ve sklepě. Plán na výstavbu nové budovy, tentokráte za sokolovnou, nebyl realizován.

Nejhorším obdobím v dějinách školy byla nacistická okupace za 2. světové války. Mezi vysokoškoláky, zatčenými v souvislosti 17. listopadu 1939, byli i abiturienti novobydžovského gymnasia. V protifašistickém odboji zahynuli studenti A. Tůma, M. Potůček, z bývalých absolventů J. Skořepa (známá postava z Fučíkovy Reportáže), akademický sochař Z. Dvořák, JUDr. K. Engler, Kurt Grätz aj. Nejtemnějším bylo období heydrichiády. Součástí nacistických plánů byla i likvidace budoucí české inteligence. Studium bylo omezováno, nepsaným nařízením mohlo maturity absolvovat jen 60% studentů. Studenti byli posíláni na „totální nasazení", profesoři přidělováni k pracím ve válečné výrobě. Škola byla dvakrát vystěhována a zabrána pro nacistickou armádu a pro německé uprchlíky. Před koncem války, na jaře 1945, se nevyučovalo vůbec. Několik profesorů a studentů, účastníků protifašistického odboje, udržovalo kontakt s partyzánskými oddíly v okolí Nového Bydžova. Celá škola se pak zúčastnila v prvních květnových dnech stavění barikád na hlavních silnicích procházejících N. Bydžovem. Osvobození města z nacistické okupace přinesla Sovětská armáda 10. května 1945. Koncem května 1945 se začalo v gymnasiu opět vyučovat. Vyučovalo se i o prázdninách, kdy byli k maturitě připravováni studenti posledního ročníku a zároveň dokončovali studium ti, kteří je museli za nacistické okupace přerušit.

Vývoj školy po roce 1945 a zejména po Vítězném únoru 1948 souvisí s budováním socialistické společnosti a socialistického školství. Jeho podstatou je demokracie, zpřístupnění vzdělání pracujícím a jejich dětem, modernizace obsahu a forem výuky, příprava mladé generace pro náročné úkoly socialistické výstavby i pro nástup vědecko-technické revoluce. Po únoru 1948 byla sjednocena výchova veškeré mládeže, pro žáky do 15 let byla zavedena jednotná škola a gymnasium bylo změněno na čtyřleté. S novou organizací školství byly vypracovány i nové učební osnovy a učebnice, ve výchově a vyučování byly uplatňovány ideje vědeckého světového názoru. Školskou reformou z roku 1953 byly zřízeny jedenáctileté střední školy jako jednotné pro všechny stupně nižšího a středního školství. Pro překonání dosavadního jednostranného, převážně intelektuálního charakteru školní výchovy a pro spojení školy se životem a s prací ve vý-

Pokračování na str. 5

Dokončení ze str. 4

robě byly v roce 1959 zavedeny dvanáctileté střední školy s výrobní praxí v továrnách a zemědělských závodech. V roce 1961 vznikly samostatné tříleté střední všeobecně vzdělávací školy se dvěma směry: humanitním (s výukou latiny) a přírodovědným. Od roku 1970 se postupně přecházelo na čtyřleté gymnázium s rozšířeným systémem volitelných předmětů. Gymnázium v tomto pojetí oslavilo v roce 1973 v Novém Bydžově významné jubileum — 100. výročí založení školy.

Smyslem školských reforem v období výstavby socialismu bylo a je umožnit středoškolské studium co největšímu počtu naší mladé generace, vychovat z mladých lidí všestranně rozvinuté, vysoce vzdělané a politicky uvědomělé budovatele socialistické společnosti. V souladu s potřebami naší společnosti i národního hospodářství se usměrňuje i profesionální orientace studentů.

Plnění stále náročnějších výchovně vzdělávacích úkolů vyžadovalo radikální řešení dlouhodobého problému staré a nevyhovující budovy školy. V roce 1977 dozrál čas důkladné přestavby, rekonstrukce a modernizace školy. Čtyři roky (1977 – 1981) trvala rekonstrukce a modernizace školy, prováděná Okresním stavebním podnikem. Náročné dílo podpořily i stranické a státní orgány kraje, okresu i města. Sousední školy (SOU, ZDŠ Karlova ul., SZTŠ, LŠU) umožnily poskytnutím náhradních tříd zabezpečit po dobu 4 let nerušenou výuku. Dne 27. srpna 1981 byl zahájen provoz v nově rekonstruované škole, která patří k nejmodernějším a nejlépe vybaveným gymnáziím ve Východočeském kraji. Deset učeben, 4 odborné učebny (biologie, chemie, fyzika, jazyková učebna), 3 odborné laboratoře, kabinety aj. jsou vybaveny moderní didaktickou technikou: průmyslovou televizí, promítacími přístroji, zpětnými projektory, kazetovými projektory, episkopy apod. Didaktická technika účinně pomáhá vyučujícím v plnění výchovně vzdělávacích úkolů.

Rekonstruovaná a modernizovaná škola vytváří příznivé podmínky pro realizaci nového pojetí gymnázia jako všeobecně vzdělávací polytechnické školy v souladu s dokumentem ÚV KSČ z roku 1976 „Další rozvoj československé výchovně vzdělávací soustavy" a s novým školským zákonem z roku 1978. Původní gymnázium bylo převážně humanitně zaměřenou školou připravující absolventy především na vysoké školy universitního směru, méně již na technické obory. Vědeckotechnický pokrok jako podstatná složka společenského vývoje klade nové nároky i na všeobecné vzdělání. Ve výchovně vzdělávací práci nově koncipovaného gymnázia se spolu s polytechnickým principem zvýrazňuje jeho matematicko-přírodovědný základ a nově se do výuky zařazuje vzdělávání technické a ekonomické. Od školního roku 1981/82 byl i na gymnáziu v Novém Bydžově zaveden v prvních ročnících nový předmět základy výroby a odborné přípravy. V budoucích 3. a 4. ročnících pak budou zavedeny 3 skupiny odborných předmětů: základy zemědělství, ekonomiky a elektrotechniky. Naše škola poskytne studentům všeobecnou polytechnickou a základní odbornou přípravu pro studium na vysokých školách a přípravu pro některá dělnická povolání a technicko-hospodářské funkce.

110. výročí založení gymnázia v Novém Bydžově nás zastihuje v situaci, kdy v duchu nejlepších tradic školy plníme stěžejní úkol socialistické školy: formovat nového socialistického člověka, rozvíjet osobnost žáka, podněcovat ho k touze po poznání a snaze dávat společnosti maximum svých tvořivých schopností.

J. Bednář,
ředitel gymnázia

Krajská přehlídka divadelních souborů kategorie A v Novém Bydžově

Organizace amatérského divadla dostala v posledních čtyřech letech ve Východočeském kraji novou podobu. Vynutila si ji stávající praxe, která vyžadovala v celém systému řízení, vzdělávání i soutěží jednotná kritéria, kterými by byla dána souměřitelná měřítka v hodnocení i zvyšování jeho kvality. Toto řešení bylo nakonec formulováno novým statutárním uspořádáním amatérských divadelních souborů Východočeského kraje, jehož podstatou a východiskem je neustálé prověřování kvality práce řazením do kategorií. Tolik úvodem, aby novobydžovský divák porozuměl až bude číst plakát přehlídky, jejímž hostitelem se stalo město Nový Bydžov, že bude mít možnost setkat se na přehlídce se 4 soubory, jejichž kvalita byla vzhledem k výsledkům v posledních letech zařazena do nejvyšší kategorie, kategorie „A" vyspělých souborů kraje. A pro úplnost informace ještě dodáváme, že první část přehlídky vyspělých souborů kategorie „A" proběhla v březnu 1983 v Náchodě. Zúčastnily se jí další soubory z Náchoďa, Hronova, Červeného Kostelce, Nového Města n. Met. a Meziměstí. Na domácí scéně byl v rámci soutěže ještě hodnocen soubor z České Třebové. A aby byl výčet úplný — soutěže se letos neúčastní soubor z Úpice, který je zcela zaměstnán přípravou inscenace pro volná prostranství pro své putování s poselstvím východočeských divadelníků Národnímu divadlu v rámci oslav Roku českého divadla.

Jestliže jsme uvedli tuto podrobnější úvodní informaci je to proto, že víme jak silnou divadelní tradici má vaše město a že se v publiku jistě setkáme nejen s diváky pozornými a vděčnými, ale i poučenými a hodnotícími. A proto vás seznamujeme s pravidly s kterými soutěžíme. Protože i vy můžete sledovat část souboje o metu nejvyšší — účast na národních přehlídkách — Jiráskově Hronově a Svitavách. Na kolbišti se utkají i soubory ktg. „B", které mají svou přehlídku ve Světlé nad Sázavou.

A koho v Bydžově uvidíte?

Přehlídku zahájí svitavský soubor se hrou Jiřího Hubače Dům na nebesích. Soubor, který se zúčastnil několikrát Jiráskova Hronova, soubor, který má nesmazatelné zásluhy při vzniku Národní přehlídky ruských a sovětských divadelních her ve Svitavách. Přichází se hrou současnou, napsanou původně pro Divadlo na Vinohradech a Jiřinu Bohdalovou. Hra však okamžitě zdomácněla mezi českými amatéry a je v současné době jednou z nejvíce hraných současných her na amatérských jevištích. Zásluhu na tom má jistě i její autor, známý autor televizní — Jiří Hubač, A o tom, jak ji inscenují svitavští se budete moci přesvědčit sami.

Druhé představení bude patřit souboru, který v posledních letech zaznamenal prudký vzestup. S inscenací Gogolovy Ženitby se loňského roku probojoval až na národní přehlídku do Svitav. A s toutéž inscenací je navržen i k reprezentaci do zahraničí. Je to soubor hledající současný moderní inscenační jazyk se kterým by se dorozuměl s divákem těchto dnů. A výsledkem je i náročná inscenace Rodiny Tótů maďarského dramatika Istvána Örkényho. A protože tato inscenace je i zajímavým podnětem pro diskusi, bude na ni navazovat i seminář pro pozvané účastníky z celého kraje.

S dnes již klasickým texem — Drdovými Hrátkami s čertem se představí Divadlo mladých KD ROH Dukla Pardubice. Svěží a moudrý text přinese pobavení jistě nejen dospělým, ale i starším dětem a mládeži a proto bylo pořadateli představení zařazeno již na 18 hodinu.

Závěr přehlídky bude patřit souboru z Týniště nad Orlicí. Všichni se jistě rádi znovu setkáte s Tylovou Tvrdohlavou ženou. Bude to večer, kdy se jeviště bydžovského divadla nejvíce zalidní, protože na inscenaci se podílí téměř 40 členů souboru. Budeme přát týnišťskému souboru, který již bydžovské obecenstvo zná, aby jejich inscenace byla důstojným završením čtyř divadelních dní v Novém Bydžově.

Všechna představení bude hodnotit krajská porota, která bude se soubory hovořit ještě dlouho po skončení představení, kdy se vy již vrátíte do svých domovů.

Přáli bychom si, aby krajská přehlídka byla pro vaše město i významným příspěvkem k oslavám Roku českého divadla a aby případně položila základy k tradici podobných setkávání v letech příštích.

M. Císařová,
metodička pro divadlo
KKS Hradec Králové

BYDŽOVSKÉ ÚSMĚVY

(Z vyprávění Franty Řezníčka)

Snad to není ani pravda, že od příhody zde vyprávěné, uplynulo již 42 roků. Kolik vody proteklo za ta léta naší Cidlinou, kolik radostí i žalu překlenul most času nad občánky a občany našeho milého města. A všem, kteří snad ještě v té době nespatřili světlo světa, nebo ostatním, kterým vyprávěná příhoda vzpomínkově osvěží dobu nejkrásnější - mládí, těm jsou určeny naše úsměvné řádky.

Psal se čas posledních březnových dnů roku 1941. Těžká doba hitlerovské okupace nemohla však zničit v našich srdcích naděje na svobodu, které i u nás, všelikých úředníčků a zaměstnanců na bydžovské radnici, udržovaly životní elán a optimismus. Mimo vlastní městské úřady byly v radniční budově umístěny tehdy ještě úřady zásobovacího oddělení Okresního úřadu, Důchodková kontrola a Ústav pro zjišťování roztočové nákazy včel. Nebylo snad jediné místnosti, kam by nebyl přidělen zemským úřadem, český člověk ze Sudet, celník, či důstojník ze zlikvidované čs. armády. Úřední hodiny byly z nařízení Oberlandrátu prodlouženy až do 19 hodin, ale práce nebavila, odbývala se, a nelze se divit, že ánsámblem prorůstala infekce odreagování. Debatovalo se nad mapkou s vyznačenými liniemi front, vypravovaly anekdoty na vůdce a jeho štáb, vymýšlely všelijaké čertoviny a legrácky a tak to vše zpestřovalo a dávalo zapomenout na šeď krutosti protektorátní doby. Do kolektivu debatérů a přátel, jež se vždy, obyčejně hned z rána, scházívali na městském důchodě, patřil i kolega, právě z jednoho z vyjmenovaných přifařených resortů. Muž kolem sedmatřicítky, bystrý jak liška, s výbornou pamětí a ovládající několik jazyků. O nás v legraci říkával, že ho my, primitivové nemůžeme přivést z klidu a že do nás vidí jak do skleněných hodin. A skutečně — všeliké nalíčené podtrhy odkrýval ještě dřív, než mohly přinést své ovoce veselí. To nás tak trochu dráždilo a tím více jsme si přáli, nějak se mu poťouchlicky vysmát. Až konečně jednou!

Bylo to kolem 26.—27. března. Blížil se tradiční 1. apríl a tu padl sympatický návrh, radničního kolegu vyvést.

Provedením aprílového žertu jsem byl pověřen já, tehdy bujarý šohaj, zastávající místo pokladníka. A tak to pomalu začlo! Byl přijat kolektivní návrh s dědictvím, které by mělo nějak nečekaně spadnout do klína. Námět poměrně starý, ale stále vděčný a obměnitelný. Jak však na to jít při prozíravosti kolegy? Jedině důsledným propracováním nápadu a dopisem, jež by vyloučil předem jakékoliv podezření. Prvá cesta vedla na náš popisný úřad do přihlašovacích karet, pomohly mně v tom ale i podrobnosti z příloh, kterými museli státní a veřejní zaměstnanci prokazovati na okresním úřadě svůj nežidovský původ. Byly to křestní a kopulační listy rodičů, prarodičů, z nichž se dala vyčíst všechna potřebná data. Takto vyzbrojen začal jsem sestavovat úřední spis, jakoby od Okresního soudu v N. Bydžově, že dle přípisu nadřízeného Krajského soudu v Praze čj. 769/41, uvolněna jest z depozita tohoto soudu na základě promlčení, jež nabylo moci práva dnem 17. 1. 41, částka sirotčích peněz Kčs 17.983,—. Dispoziční právo měl až do promlčecího data Krajský soud v Praze, který částku, po odečtení všech výloh a dědické daně převedl na konto č. 78965 u Novobydžovské spořitelny. Na předložení tohoto přípisu vydá vklad do rukou nabyvatele, nebo jeho zástupce. Jako průkaz totožnosti nutno vzíti s sebou Kennkartu a kolek K 2,— jako kolek kvitační. Termín k vyzvednutí určen 1. duben 1941 mezi 11 a 13 hodinou.

Nově nastoupivšímu úředníku panu Svobodovi propůjčena brigadýrka pomocného Konětopského a s doručovací knihou odeslán spis rodině adresáta. Nám netrpělivcům na radnici referoval pan Svoboda pouze to, že kolega na otázku manželky o co se jedná, vzrušeně zvolal: „Mámo, budeme dědit!" Déle se již nezdržel, neboť musel rychle odejít, aby nevyprskl smíchy a vše tak předčasně nepokazil.

Druhý den se na radnici o ničem jiném nemluvilo než o aprílu. Sršel vtip za vtipem, ozývaly se i flancmajorské výroky jako: „Ať na to padne dědictví!" nebo „Zas tu přibude jeden zbohatlík" atp. Tato atmosféra právě svojí spontánností působila tak legračně a pekelně vtipně, že v nás všech zanechala nezapomenutelné životní vzpomínky.

Kolegáček přišel na radnici až za 2 dny. Pohovořil, podumal nad mapou, ale jinak ticho po pěšině. Byli jsme přesvědčeni, že celou věc prohlédl a jen takticky pozoruje a vyčkává, odkud zavane vítr. Téměř s dětskou lítostí pohřbívali jsme již jakékoliv naděje, když tu 1. dubna asi v 11 hodin přiřítí se náš zřízenec Knajfl a udýchán ve dveřích zařve: „Právě si kupoval v trafice kolek!" — Zpráva jela bleskem po kancelářích a radnice se otřásla v základech smíchem. Všechna okna vedoucí do náměstí byla obsazena a od smíchu uslzené oči sledovaly kolegu, jak míří od trafiky paní Vítkové kolem „Lva" — asi domů. A jak se situace vyvíjela dál? Musím se však ještě zmíniti o druhotné přípravě této dědické akce. Se svolením ředitele spořitelny Ing. Bydžovského získal jsem zrušenou vkladní knížku, zmizíkem vymazal původní jméno a jako konečný zůstatek vkladu vypsal tuší, silně redisperem: H.... — to bys dědil, viď ty vejre! Apríl! V zapečetěné obálce předal jsem knížku likvidačnímu úředníkovi L. Kosejkovi, který byl o věci, právě tak jako ostatní zaměstnanci spořitelny, informován a na předložení „úředního přípisu soudu" měl ji vydat. V určené hodiny čekali v hale spořitelny někteří z našich lidí, aby se pokochali z náhlé reakce kolegy. Byl v pohotovosti i fotoaparát k zachycení této scény. Tlouklo 12 hodin. Nikde nikdo! Spořitelna zavírala.

Asi v půl jedné přichází kolega vyzbrojen přípisem a kolkem a bere za kliku spořitelních vrat. Zavřeno! Zachází ještě kolem budovy, zda není otevřen zadní vchod, ale i zde neuspěl. Co teď? Termín daný soudem je jasný, co když se něco prošvihne? Sledovali jsme opět všichni za hurónského řevu z radnice, jak zklamaně odchází od spořitelny a zachází do ulice k Chudonicím. Kolega se totiž rozhodl v této beznaději, že požádá Okresní soud o radu. Budova byla ale zavřená a tak klepe na dveře bytu přednosty soudu JUDr. Navrátila. Ten právě doobědval, letmo pročetl přípis, zůstal chvíli nehybně stát s voskovou tváří, ale pak zašel k telefonu a se spořitelnou vyjednal mimořádné přijetí adresáta v odpoledních hodinách. Sotva se však zavřely za děkujícím kolegou dveře, skočil pan rada opět k telefonu, spojil se s četnickou stanicí a dal příslušné pokyny jejímu veliteli por. Koppovi. A už to jelo!

Přednosta soudu totiž ihned po přečtení dopisu a shlédnutí podpisů zjistil, že dopis je podvrh a dle jeho obsahu usoudil, že může jít o rafinovaný podvod k vylákání vinkulovaných sirotčích peněz. Proto, aby nevzbouřil bubnem vrabce, nechal věci volný průběh a zařídil šetření četnickou stanicí. Tady byl vyhlášen okamžitě poplach, jedna určená dvojice šla po stopách doručitele a druhá později měla prošetřiti spojitost ve spořitelně, kam ale mezitím byl již přijat kolega a vydána mu knížka. Jak nám později vyprávěli úředníci spořitelny, byla příjemcem zcela suverénně rozlomena pečeť, obálka otevřena, nahlédnuto na titulní stránku se jménem a nakonec překvapivé konstatování aprílového podtrhu. Praštil prý s knížkou o zem a zařval: „No počkejte, já vás vysáhnu, vy volové". Zrudlý a vyšinutý opustil budovu, ale doma ho již vítala manželka a sdělovala, že tam byli četníci, kteří hledali doručovate-

Pokračování na str. 7

Dokončení ze str. 6

le. Nikdo z rodiny ho však neznal. Věděli jen to, že hraje za Bydžov fotbal a že měl mladistvý knírek. Od trenéra mužstva vytipován náš Svoboda, předveden na městskou policejní strážnici a sepsán protokol. To mne již ale poklusem informoval městský strážník Bříza že je zle, že by bylo nejlepší zajít na radnici a vše vypovědět. Byl to okamžik kritického napětí. Četníkům jsem pak kajícně celý případ do protokolu vysvětlil: mezitím přišla i druhá dvojice ze spořitelny, odkud přinesli i předmět doličný: zahozenou vkladní knížku s „fekálním zůstatkem". Při mých výpovědích jsem ani nepostřehl, že ve vedlejší místnosti sedí dopisovatel Večerníku Českého Slova Vašek Vávra, zvaný „Čibuk". Vypisoval si tam něco z policejního raportu pro svůj deník. A jak tak diktuji do protokolu četníkům, Vávra si současně poznamenává jednotlivé sledy vyšetřovaného případu. Po skončení výslechu navštívil jsem ještě s omluvou JUDr. Navrátila v bytě. Ten mne postavil do latě, vysvětloval, že je to trestná činnost napodobovat podpisy soudních úředníků, nakonec svolal rodinu a právě u něho dlící návštěvu a já musel poznovu, za halasného smíchu přítomných, celý případ vyprávět. Přislíbil, že se s tím již dál nic dělat nebude a se spadlým kamenem ze srdce probendil jsem zbytek večera v hostinci „U Stehlíků".

Na druhý den přišel podvedený dědic k nám na důchod. Nakohoutěný, uražený a hned na mne, že si mám takové blbé vtipy nechat a dělat si ouchcapky ze stejně starých puberťáků. Teprve večer v hostinci u Brumlichů, kde se scházívala početná parta radničních úředníků na půllitříček smíchovského, prolomena byla hráz napětí a odstupu. Musel jsem přinést litrovou lahev „domoviny" vykvašené z melasy a kolotoč vtipů a smíchu začal znovu. Tu dědic přiznal, že na ten špek skočil proto, že vše v datech odpovídalo, ale že nejhorší na celé věci je, že pod dojmem získání částky, objednal si v obchodě pana Thiela psací stroj Continental a manželce koupil pračku.

Celý případ, vyzrát na staršího, bystrého kolegu, polechtal tak trochu moje sebevědomí. Jednání se spolupracovníky bylo jistější, dovolil jsem si i polemiku s tajemníkem Horkým, výborným muzikantem, o hitech tehdejší jazzové hudby a vůbec mé chování bylo jakoby blaseovanější. Ale vše náhle splasklo jak bublina, když ve Večerníku Českého Slova objevila se na titulní straně palcovými písmeny tato zpráva: **I na žert lze doplatiti.** Pan Fr. Řezníček, pokladník městského důchodu v Novém Bydžově ztropil si ze svého kolegy aprílový žert tím, že mu odeslal smyšlený dopis jménem Okresního soudu tamtéž o zdědění větší částky peněz. Jelikož věc byla promyšlena a režijně zkoncipována do všech podrobností tak, že působila dojmem podvodného vylákání vinkulovaných sirotčích peněz z peněžního ústavu — bude míti tento případ soudní dohru.

Být uveden v denním, tolik rozšířeném tisku plným jménem jako delikvent, zapůsobilo na mne tak, že morálně zdrcen, neodvážil jsem se projít městem. Článek pochopitelně vyvolal veřejnou senzaci. Bydžov se bavil! A i když jsem později vyšel do ulic a známí i neznámí kynuli mně upřímně na pozdrav, přesto podezíral jsem každého, zda pod pláštíkem povzbudivých úsměvů neskrývá se lakonická poznámka: „Hele, kriminálník!" V zápětí na to chodily dopisy od příbuzných a známých, ba i telegram až z Moravy. Vše se shodným obsahem: „Co jsi to Franto, provedl? Po soudu ihned napiš jak Ti to dopadlo".

Ale uběhl týden, dva, vše pomalu smýval dubnový déšť a dnes již vůbec stará radnice neví, že kdysi v jejich zdech vznikl příběh, na který se jen tak nezapomíná a který i po letech vyvolává při vyprávění úsměvy. — Potkal jsem nedávno pamětníka této příhody. Svůj pozdrav na rozloučenou ukončil slovy: „Františku, blíží se 1. duben! Ne abys zas blbnul a měl na krku kriminál". — Dal jsem si závazek, že tedy už blbnout nebudu, ale že Vám o tom napíši a popřeji hodně dalších úsměvných dnů, radosti a pohody u nás v Bydžově.

30. VÝROČÍ SOCIALISTICKÉHO SPOŘITELNICTVÍ

V roce 35. výročí Vítězného února oslavuje Česká státní spořitelna 30. výročí sjednoceného spořitelnictví. Zákonem č. 84/1952 Sb. byly spořitelny a záložny přeměněny na jednotnou soustavu státních spořitelen a od 1. 1. 1953 vzniklo socialistické spořitelnictví, jako jednotný článek socialistické finanční a úvěrové soustavy.

Česká státní spořitelna zabezpečuje prostřednictvím vkladové činnosti významnou část celospolečenského úvěrového fondu pro financování rozvoje národního hospodářství.

Během 30 let činnosti zavedla spořitelna rozhodnutím ministra financí ČSR řadu nových forem dlouhodobého spoření, jako je spoření na vkladní knížky se 4% úrokem, prémiové spoření mladých, u kterého se prémií zvýší úroková míra na 5,3 % a poslední novinka je prémiové spoření k důchodu, kde zúročení dělá také 5,3 %.

Velký kus práce vykonala Česká státní spořitelna na úseku rozvoje bezhotovostního platebního styku organizací a u obyvatelstva prostřednictvím sporožirových účtů.

V půjčkové činnosti se spořitelna podílí na sociální politice státu, na řešení bytových problémů poskytováním novomanželských půjček se státním příspěvkem, půjček na výstavbu a modernizaci bytů.

Politicko výchovná činnost spořitelny se soustřeďuje na všestrannou hospodárnost a spořivost, na výchovu k ochraně životního prostředí a na sběr druhotných surovin.

Také místní pobočka v Novém Bydžově se podílí na besedách se snoubenci. V Novém Bydžově pracuje při místní pobočce komise pro podporu spořivosti, která se schází 2× ročně, aby zhodnotila plnění úkolů spořitelny v oblasti sběru úspor od obyvatelstva.

Pobočka v Novém Bydžově spravuje k 31. 12. 1982 20.124 vkladních knížek, na kterých mají občané uspořeno 235,957.144,00 Kčs. Výhod bezhotovostního platebního styku prostřednictvím sporožirových účtů využívá v MP Nový Bydžov 346 domácností. Naše pobočka poskytuje občanům tyto půjčky:

mladým manželům, se státním příspěvkem,
půjčky na bytovou výstavbu
účelové půjčky na nákup zboží
a osobní půjčky.

Hospodárnost a spořivost patří k základním vlastnostem socialistického člověka. Spoření a tvorba úsporných vkladů přináší prospěch nejen občanům, ale i celospolečenský prospěch. Spoření je v socialistické společnosti zdůvodněnou a neodmyslitelnou součástí efektivního hospodaření.

ČSTSP - pobočka N. Bydžov

UPOZORNĚNÍ CHOVATELŮM KRÁLÍKŮ

Základní organizace Českého svazu chovatelů v Novém Bydžově upozorňuje chovatele králíků, organizované i neorganizované, na provedení vakcinace proti myxomatoze v našem městě a okolí.

Každý chovatel je povinnen se přihlásit na MěstNV, kde požádá o provedení očkování, které bude provedeno v červnu a červenci 1983. Přihlášky předáte již v měsíci květnu a červnu 1983.

Převážnou část ve městě zajišťuje František Volejník, Esopova 1666, Nový Bydžov, který má dlouholeté zkušenosti s očkováním a je možné se i s ním osobně domluvit.

Na přihlášku k očkování je třeba uvést:

adresu, jméno a příjmení, číslo domu a ulici.

Dále doporučujeme nahlásit počet zvířat a uvést, kdy jste doma.

Poplatek za očkování je minimální.

Doporučujeme očkovat všechna zvířata i mláďata.

Okresní veterinární zařízení v Hradci Králové spolupracuje s ČSCH na zabezpečení tohoto opatření a zamezení nákazy. Aby došlo k úplné likvidaci výskytu této zhoubné nemoci mělo by se provést očkování u všech chovných králíků.

Václav Jelínek

ZDENĚK DVOŘÁK

1897 40 let 1943

25. února 1943 v koncentračním táboře v Osvětimi přervala smrt život akademického sochaře Zdeňka Dvořáka, umělce, jehož dílo je nerozlučně spjato s naším krajem. Zde se narodil, prožíval dětství a studentská léta, ale i později se sem k přátelům vracel. I nyní, čtyřicet let po smrti Zdeňka Dvořáka, zůstává jeho odkaz živý. Na svého významného rodáka nepřestali vzpomínat v Hlušicích, pietní úctu věnují rodinnému hrobu v Petrovicích a v Novém Bydžově, místě gymnazijních studií, připomínáme památku umělce a statečného člověka v expozici našeho muzea.

* * *

Zdeněk Dvořák pocházel z rodiny venkovského učitele. Otec Čeněk Dvořák učil tehdy v Hlušicích. Zde se oženil s dcerou místního rolníka a starosty Josefou Šmidrkalovou. 24. července 1897 se manželům Dvořákovým po třech dcerách konečně narodil očekávaný syn. V matrice mu dali zapsat jméno Zdenko.

V únoru 1898 se Dvořákovi přestěhovali do Myštěvsi, kde Čeněk Dvořák nastoupil místo řídícího učitele. V tomto roce ale rodinu postihla tragická událost — Josefa Dvořáková zemřela. Čtyři děti se náhle ocitly bez matky. Naštěstí jim ji záhy nahradila nevlastní matka Terezie, rozená Kociánová. Dětem věnovala veškerou péči a lásku a starala se o ně jako o vlastní.

V srpnu 1901 rodina přesídlila do Zábědova. Čeněk Dvořák zde jako správce školy působil až do roku 1919, kdy odešel do penze. První školní léta prožíval malý Zdeněk právě zde. Příklad otce a zároveň učitele byl pro chlapce rozhodující. Vštěpoval mu vytrvalost, důslednost a svědomitost a i za kreslířské nadání děkoval Zdeněk právě otci. Jak později vzpomíná sestra Milada, malý Zdeněk kreslil podle skutečnosti i zpaměti dříve, než se naučil psát. Po čase si chlapcova nadání povšiml i novobydžovský malíř Stanislav Hudeček. Od prvních návštěv v ateliéru v něm probudil lásku k umění a touhu stát se malířem. Otec zájem chlapce podporoval, ale přál si, aby nejdříve absolvoval gymnázium.

Do primy novobydžovského gymnázia Zdeněk vstoupil v roce 1909 a až do čtvrté třídy studoval s výborným prospěchem. I do života studentů gymnázia však krutě zasáhla 1. světová válka. V sextě byl Zdeněk odveden, a protože nedostal studijní odklad, musel narukovat. Byl zařazen do maďarského pěšího pluku a poslán na ruskou frontu. Ze zranění a nemoci se léčil v Hradci Králové a ve Skřivanech. Potom musel znovu na frontu. Dostal se až do obsazené Oděsy, kde konal službu tlumočníka a ve volných chvílích maloval. Po skončení války se v hodnosti rotného československé armády ještě zúčastnil vojenských akcí v našem pohraničí.

V roce 1919 konečně už nic nestálo v cestě, aby Zdeněk Dvořák odešel na Uměleckoprůmyslovou školu do Prahy. Začal zde studovat malířství, ale na doporučení prof. Josefa Drahoňovského přešel k sochařství a k dekorativní plastice. Učiteli mu byli

Zdeněk Dvořák

Foto archív muzea

významní umělci a pedagogové, prof. Karel Štipl, Josef Maťatka a Bohumil Kafka. Zdeněk Dvořák už za studií patřil k nadaným žákům, kteří brzy dospěli k osobitému projevu zbavenému epigonství a prosté nápodoby.

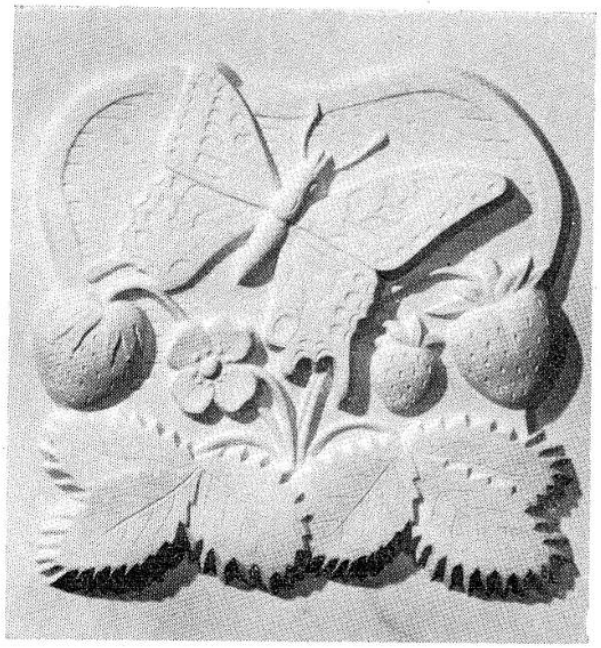
Když v roce 1925 studium na Uměleckoprůmyslové škole ukončil, zřídil si v pražském bytě svého otce první ateliér. Významné umělecké úspěchy na sebe nedaly dlouho čekat. Zdeněk Dvořák se zapojil do činnosti Sdružení výtvarných umělců severočeských, později se stal jednatelem Sdružení výtvarných umělců Purkyně a pracoval i v jiných zájmových uměleckých organizacích. Po smrti otce a druhé matky pomýšlel na odchod do zahraničí. Byla mu nabídnuta profesura v irském Dublinu. Ale nakonec z cesty sešlo. V roce 1937 se Zdeněk Dvořák oženil s Marianou, roz. Vantochovou, vdovou po akad. malíři Lehkém.

Novomanželé se přestěhovali do bytu ve Schnirchově ulici v Praze — Holešovicích. Mariana byla zaměstnána jako překladatelka a korespondentka ve filmové kanceláři. Do nového bytu manželů Dvořákových začali docházet přátelé z kruhů levicově orientovaných umělců a z řad inteligence. Příkladnou statečnost prokázal Zdeněk Dvořák už bezprostředně před nacistickou okupací naší země. Jako osoba politicky neorganizovaná propůjčil svoje jméno a bydliště redakci pokrokového týdeníku „Okno do světa".

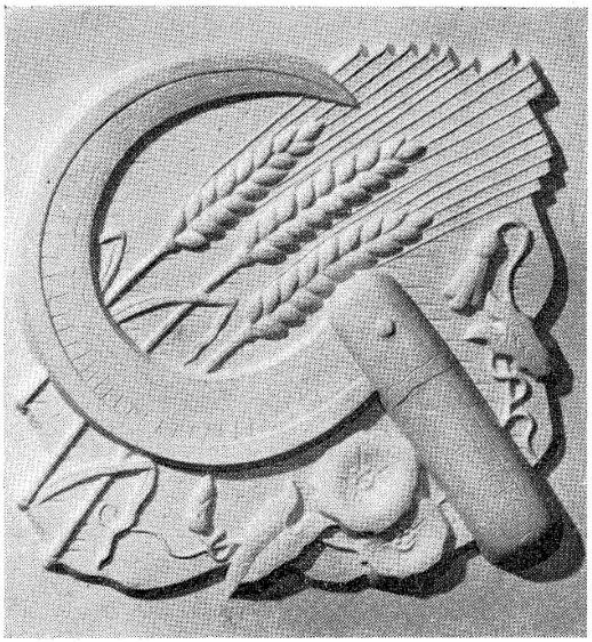
Od prvních dnů okupace se pak manželé Dvořákovi zapojili do ilegálního protifašistického odboje. Když přišla Mariana Dvořáková pro svůj židovský původ o místo, pomáhala spolu s manželem českým vlastencům ještě obětavěji. Zdeněk Dvořák navázal spojení s Juliem Fučíkem, členem II. ilegálního ÚV KSČ, a se členy Národně revolučního výboru české inteligence. Mezi jinými do této skupiny patřili i spisovatel Vladislav Vančura, literární historik dr. Bedřich Václavek, umělecký historik dr. Pavel Kropáček a další. Ve Dvořákově bytě se delší dobu skrýval i redaktor Rudého práva s. Jan Krejčí.

Zradou Mirka (vl. jménem Jaroslava Klecana) byla tajná schůzka ve Dvořákově bytě vyzrazena. 30. dubna 1942 zatklo gestapo vedle manželů Dvořákových i dr. Václavka, dr. Kropáčka a ing. Mirtese. Na Čtyřstovce Petschkova paláce se potom s nimi ke svému velkému překvapení setkal Julius Fučík. Podal o tom stručné svědectví v Reportáži psané na oprátce.

Ani v této době nic nezlomilo Zdeňka Dvořáka v jeho odhodlání bojovat dál i v celách gestapa. Když dosáhl povolení malovat, povzbuzoval zatčené před výslechy a pro pomoc vězňům získal i některé české dozorce. Cenné vzpomínky na statečný postoj Zdeňka Dvořáka zaznamenala Gusta Fučíková. 28. srpna 1942, v den svých narozenin, obdržela od Julia Fučíka milý dárek, drobounký obrázek kytičky modrých chrp, žlutých petrklíčů a rudého máku. Dole bylo věnování: Gustě Julek. Autorem obrázku byl Zdeněk Dvořák. Gusta Fučíková mimo jiné uvádí: „Na Zdeňka se obraceli vězni, aby vyřídil tomu to, onomu ono. Dělal to rád a ochotně, protože měl možnost se po Čtyřstovce trochu pohybovat: umýt si u umývadla misku od barvy, vyprat štětec. Cestou se zastavoval na vteřinku u vězňů. Konal velikou a záslužnou práci".

Červen

Srpen

Z reliéfního cyklu Měsíce (1942)

Foto archív muzea

Koncem ledna 1943 byl Zdeněk Dvořák i se svou ženou odvezen v transportu politických vězňů do koncentračního tábora v Osvětimi. Ještě před transportem v rozmluvě se sestrou Miladou odmítl jakékoli osobní intervence na záchranu. Byl přesvědčen o brzkém konci války a sliboval okupantům odplatu.

Vyhlazovací tábor Osvětim však záhy uzavřel životní cestu obou manželů. Nejprve nelidským podmínkám podlehla Mariana Dvořáková a 25. února 1943 Zdeněk Dvořák. Z celého transportu přežilo osvětimské peklo jen několik lidí...

* * *

Sochařské dílo Zdeňka Dvořáka dosud čeká na podrobné monografické zpracování. Přesto lze už nyní stručně uvést některé příznačné rysy umělcovy tvorby. Už za studií Zdeněk Dvořák prokázal smysl pro jednoduchost a sevřenost tvarů. Studium na Uměleckoprůmyslové škole do značné míry předurčovalo jeho zaměření k různým užitkovým úkolům, k čemuž sloužila především rozsáhlá tvorba reliéfní. Už reliéfy Hornictví, Dřevorubců a Kovodělníků (z roku 1925) naznačily vyzrálost formy a spříznění s dílem Otty Gutfreunda. Brzy se také rozvinula bohatá činnost v oblasti návrhů pamětních desek, medailí a mincí. Zdeněk Dvořák se výrazně uplatnil i v oblasti monumentálně dekorativní plastiky, jak dokládá především dřevořezba pro ostění čsl. pavilónu na výstavě dekorativních umění v Paříži (1925). Zvláštní místo v autorově tvorbě zaujímá busta Republiky, která prokázala novost přístupu při ztvárnění alegorické postavy. Portrétní tvorbu charakterizuje úsilí po typizaci zjednodušením tvarů. Mnohem dál dospěl umělec na této cestě v drobných dekorativních plastikách, z nichž nevelká fajáns Trampové (z r. 1936) obdržela na milánském Triennale zlatou medaili. Zdeněk Dvořák měl velký smysl i pro karikaturní nadsázku. V roce 1935 vyzdobil pražský ples novinářů plastikami členů vlády a osobností veřejného života. Známá je z tohoto roku i karikatura hlavy slavného brankáře Pláničky. V dějinách našeho moderního sochařství patří významné místo nefigurativním reliéfům z let 1933–35. Zdeněk Dvořák tu dospěl až k abstraktnímu umění. Epilogem sochařské tvorby se stal reliéfní cyklus Měsíce (1942), vzniklý bezprostředně před umělcovým zatčením.

Umělecký portrét sochaře je třeba ještě doplnit poznámkou o malířské tvorbě. Malování provázelo Zdeňka Dvořáka už od dětských let a jemu se také chtěl původně věnovat. I když zde nedosáhl hodnot děl sochařských, tvoří malířská tvorba neoddělitelnou součást celého díla. Dvořákovy kresby a drobné malby z vězení jsou také posledním svědectvím o umělci a člověku, jeho trvalým odkazem a závěrečným mementem.

* * *

Po válce byli Zdeněk Dvořák a jeho žena Mariana vyznamenáni Československým válečným křížem 1939 In memoriam. K uctění jejich památky uložila Milada Dvořáková do rodinného hrobu v Petrovicích prst z Osvětimi a v roce 1957 byl hrob prohlášen za památný.

První samostatná výstava z díla Zdeňka Dvořáka byla uspořádána v roce 1957 k nedožitým šedesátinám v Nové síni v Praze. O rok později se pak umělcova výstava konala v našem městě. Při této příležitosti byla bývalá Gallatova síň přejmenována na výstavní síň Zdeňka Dvořáka a u vchodu byla zasazena pamětní deska. Pořadatelé výstavy zároveň vydali stručný katalog. V roce 1958 Zdeňku Dvořákovi také odhalili pamětní desku na budově staré školy v rodných Hlušicích. Na základě závěti umělcovy sestry Milady Dvořákové obdrželo naše muzeum část pozůstalosti, která obsahuje i několik sochařských děl a předměty, zaslané po Zdeňku Dvořákovi z Osvětimi.

Přijdete-li na prohlídku našeho muzea, zastavte se alespoň na chvíli v části expozice věnované Zdeňku Dvořákovi. Vzdejte hold člověku, o němž v plné míře platí slova jeho spolubojovníka, národního hrdiny Julia Fučíka: „Každý, kdo věrně žil budoucnosti a pro její krásu padl, je postavou z kamene tesanou".

Jaroslav Prokop

CHTĚL BYCH, ABY SE VĚDĚLO, ŽE NEBYLO BEZEJMENNÝCH HRDINŮ. ŽE BYLI LIDÉ, KTEŘÍ MĚLI SVÉ JMÉNO, SVOU TVÁŘ, SVÉ TOUHY A SVÉ NADĚJE, A ŽE PROTO BOLEST I NEJPOSLEDNĚJŠÍHO Z NICH NEBYLA MENŠÍ NEŽ BOLEST PRVNÍHO, JEHOŽ JMÉNO BUDE ZACHOVÁNO.

Julius Fučík

ABY SE NEZAPOMNĚLO... IX. část

Když jsem Vám přál v minulém čísle šťastný nový rok, zapomněl jsem také připomenout, že tomu byly právě už dva roky, co se pravidelně každého čtvrt roku setkáváme na chvilku dobré pohody při vzpomínkách na minulost bydžovského divadla a že jsme už spolu probrali plných 40 let činnosti tohoto největšího a nejaktivnějšího kulturního souboru našeho města. A kroniku vzpomínek jsme uzavřeli právě u data 2. července 1944 — proč? Abychom si mohli popovídat o tom krátkém úseku naší divadelní činnosti, který však byl nabit radostnou prací pro přežití válečné mizérie a uchování českého divadla. Jak to všechno bylo?

Na krásné bydžovské plovárně bylo v neděli dne 2. července 1944 nabito. Nebylo hnutí ve vodě, v pískovištích, na volejbalových hřištích, ani na pláži. Jak by ne! Začátek prázdnin, vrátili se bývalí Bydžováci domů na dovolenou, dětí bylo všude plno, babičky pozvaly své vnoučky na prázdniny a tak plovárna prodělávala svou zatěžkávací zkoušku. Ale vždy obstála, byla na tento čilý ruch zvyklá. Tuto neděli tam však chyběli mladí členové divadelního souboru „Jirásek". Ti byli již od odpoledních hodin v divadle, aby pečlivě připravili premiéru své nové hry „Herečka". Režii měl Fanda Řehák a pilně jsme se připravovali na večer. A proč tolik příprav a nervozity? Mladí členové souboru, soustředění do studia „Zítřek", (jednou mu věnujeme celou kapitolu, stojí to za to) se zamysleli nad tím, že doba prázdnin je sice dle zvyku i prázdninami divadelními, ale u nás v Bydžově, že bychom to mohli zkusit hrát i o prázdninách, když je tu tolik cizích návštěvníků, dovolenců a bývalých rodáků. A proto jsme se rozhodli, že budeme pořádat tak zvaná „Divadelní léta mladých" a toto představení mělo být jakýmsi pokusem, zda budeme mít pravdu my nebo ti, co sýčkovali, že o prázdninách nikdo do divadla nepůjde. No, dnešní večer to ukáže! Proto tolik příprav a nervozity. Jak to všechno dopadne? Tak sledujte s námi. Po sedmé hodině už bylo lidí na plovárně pořídku, za to před divadlem začínalo být živo. Nejdříve přicházeli studenti i ostatní mládež, aby chytla nějaké ty levnější lístky a pak, nezapomeňte, že jsme jako spolek měli svůj kádr předplatitelů a to jak v sobotním tak v nedělním předplacení, takže první oddělení, kde bylo v té době 178 míst, bylo takřka celé zadáno na předplatné. A jestliže bylo nějaké mimořádné představení jako bylo toto, bylo totiž mimo předplatné, nabídli jsme je vždy našim předplatitelům, kteří samozřejmě na představení přišli. Tento způsob byl tak vžitý, že by se každý předplatitel k smrti urazil, kdyby u něčeho, co se dělo v divadle mimo předplatné, nebyl, bylo z toho mnoho nepříjemností a jistě bychom ho ztratili navždy. No a tak to dopadlo tak, že před začátkem představení bylo divadlo nabité „až po střechu" jak se říkalo, to znamenalo, že i poslední řada na balkóně byla vyprodána. A hrálo se tedy s velkou chutí a radostí, že jsme byli pochopeni a že budeme moci i o prázdninách hrát. Hra měla velký úspěch. Titulní roli herečky hrála tenkrát Jiřka Čelišová-Hezká a zahrála ji ve velkém formátu, sklidila zasloužený mohutný aplaus na konci představení. Všichni jsme k tomuto představení přistupovali tak trochu s pietou a úctou. Tato hra je vlastně úsekem života mladé herečky Jarmily Horákové, velkého mladého talentu Národního divadla v Praze, která zemřela v mladém věku na leukemii. Autorka hry Olga Barényiová zachytila poslední chvilky jejího života v této hře. A proč jsme měli takovou úctu před touto hrou, to asi mnozí nevíte! Tak to bylo takhle: dne 13. listopadu 1927 jsme měli u nás v divadle velký svátek, hrála se hra Henryka Ibsena „Stavitel Solness" v režii Aloise Janaty. Pro hlavní role jsme si pozvali hosty z Národního divadla a sice starého pana Deyla a mladičkou Jarmilu Horákovou. A právě před tímto představením v Bydžově se jí udělalo velmi zle a projevily se první známky zákeřné choroby. A ač rodiče věnovali všechnu péči i finanční prostředky na její záchranu, bylo vše marné a v krátké době Národní divadlo ztratilo jeden z největších talentů té doby. Proto jsme byli i my při studiu této hry trochu sentimentální a chtěli jsme tím také tak zavzpomínat na tuto slavnou návštěvu a postavit v našem divadle takový malý pomníček ze vzpomínek na Jarmilu Horákovou.

Představení mělo značný ohlas a počítali jsme tedy s tím, že se s ním podíváme někam zase na zájezd, kam jsme zajeli již s jinými hrami předtím, třeba do Bělohradu, Kosic, Vysočan. Počítali jsme také s tím, že kdyby se nestačila nastudovat nová hra do bydžovské pouti, tak by se reprizovala o pouti. My jsme mínili, naši ochránci však měnili. Hned v týdnu po premiéře byla narychlo svolána výborová schůze a hned po ní členská, protože došlo do spolku psaní od pánů ochránců a to prostřednictvím našeho okresního úřadu. Jeho obsah byl pro nás drtivý a velmi smutný. Byl to zákaz všech veřejných produkcí, kabaretů atd. Veškeré síly se musí prý nyní dát do služeb Velkoněmecké Říše (takhle se to podle tehdejšího pravopisu muselo psát, protože už dávno to nebyla Velká a vůbec ne Říše, už se to podobalo, kde se dalo a tak také síly, které měly dělat v Čechách a na Moravě kulturu, musely nyní jít dělat nějaký příkop přes celou Moravu, kterému se říkalo zákopy. A tak mnoho mladých lidí bylo nasazeno na tuto práci). Tento výnos na nás působil jako rána do vazu. Tak co teď, to je konec! Teď, kdy nejvíc lidé potřebují trochu vřelého slova a povzbuzení má být konec! Dlouho do noci jsme seděli nad tím sdělením a marně bádali co s tím. Ale najednou svitla jiskřička naděje, ukázala se skulinka v tom fermanu, byla tam malinká chybička ve stylizaci nebo se na to zapomnělo, ale pro nás to mělo cenu za milión. To nařízení totiž zakazovalo veškeré veřejné produkce, ale nikde se nemluvilo o tom, že by se zakazovala činnost. Hurá, je to dobré, zůstaneme pohromadě, budeme se v divadle připravovat na věci budoucí. A tak nastala sice krátká, ale velmi krásná doba v divadle, kdy jsme se téměř po 10 měsíců scházeli v zadním lokále u Mrázů, kde jsme měli spolkovou místnost a pořady, které jsme tam připravili, nám do smrti zůstanou v paměti. Každé úterý totiž jsme se tam sešli a připravili recitační nebo přednáškový večer. Střídali se režiséři, autoři, žánry, písničky, jen publikum bylo vždy stejné, stejně skalní jako nadšené, chápající, zanícené. A jen tak namátkou si vzpomínám na nezapomenutelná pásma z tvorby Shakespearovy, Čapkovy, jak jsme hltali verše Vrchlického, Sládka, jak zaníceně jsme připravovali výstupy z her Tylových, Lope de Vegy, Calderona. Ještě po čtyřiceti letech, které od těch dob uplynuly, se mnohdy divím a kladu si otázku, co by se asi stalo, kdyby někdo z návštěvníků zradil a jediným slovem se třeba zmínil, že „včera byl na tom recitačním večeru Jiřího Wolkera", jak by to dopadlo! Wolker byl často na programu. Toto byly večery pro členy souboru a případně jimi uvedené hosty, za které si samozřejmě ručil ten, kdo je přivedl. A víte, co je na tom nejkrásnější ještě dnes? Ódbylo se toho tam tolik, za co by byla jak se říká „basa", ale nikdo nikdy jediným slovem nezradil, nikdo se nic nedověděl. Při tom jsme si o tom mezi sebou celý týden pak při náhodném potkání vypravovali, nebo jsme už v týdnu chystali další pořad, takže by se snad mohlo něco prozradit, vždyť vedle naší spolkové místnosti byl normální lokál, kde přešlo mnoho lidí, ale nic — nic, všechno bylo v pořádku. Horší bylo, že jsme se do té místnosti už nevešli. Byly to někdy krásné chvilky, když jsme třeba dělali večer mladé poezie při svíčkách, protože stejně muselo být zatemněno, a na vedlejší židli namačkáni seděli ostatní členové a hltali každé slovo a nevadilo jim, že sedí na jedné židli dva. Atmosféra k nedýchání, okna byla zatemněna, nedalo se větrat, ale nic nevadilo, hlavně že jsme žili divadelně, neztratili kontakt a mohli se připravovat na blízkou budoucnost. A vůbec nikomu nevadilo, že se za války dělalo 12 hodin denně, že jsme do divadla i z divadla chodili úplnou tmou, protože bylo tak zvané totální zatemnění a jeho nedodržování se přísně trestalo. A že někteří z nás vstávali už v půl čtvrté ráno, aby odjeli na práci do Nové Paky, kde firma Daimler-Benz měla zbrojovku —

Pokračování na str. 11

nic nevadilo, hlavně, že zase v úterý večer budeme všichni pohromadě. A co bylo na tom hezké, že jsme některé pořady až do poslední chvíle tajili, nikdo nevěděl, co ten který večer bude anebo zase jsme se těšili celý týden na to, co hezkého nás čeká, když jsme třeba věděli, že bude na pořadu večer monologů z Vojanových rolí, s tím přišel vždycky dramaturg J. Matějovský, pak zase byl večer poezie s písničkami, který jsme připravili my mladí — teď mě napadá, je to snad nepochopitelné, ale (Stando Holube v Opavě, díky Tobě a Tvé kytaře), každý večer poezie byl podmalován hudbou, kterou Standa složil a také sám zahrál, případně i pomohl zazpívat. Po večeru poezie zase přišel večer světových autorů, obstarali režiséři Peřina, Prchlík, Šimanovský, Kabeláková, Karlík Sommerschuh ... Šlo to krásně jedno za druhým pěkně hladce. Jednou nás málem vyplašili, ale první leknutí přešlo hned v huronský hlahol, když se vysvětlilo oč jde. Bylo to tak. Když Hitler zabral Francii, spousta francouzských vlastenců byla sebrána a pozavírána. Mezi nimi byl i generál Giraud, který odmítl poslušnost německým okupantům a proto ho jako nebezpečného zrádce zavřeli spolu s jinými vysokými vojenskými činiteli Francie do známé věznice v Drážďanech. Ke konci války, když bylo všude již plno zmatku, podařilo se skupince francouzských důstojníků z vězení uprchnout. Všechny stopy vedly do tak zv. protektorátu. A bylo proto nařízeno je pilně hledat. Ten generál Giraud musel mít pro ně obzvláštní cenu, poněvadž po něm pátrali nejvíc. A tak nastala honička, po celých Čechách nastal hon, německá vojenská sebranka, jejich bezpečnostní oddíly všude hledaly. Bylo do toho zapojeno také naše četnictvo a hledalo se všude, na nádražích, v hostincích, zkrátka všude, kde se scházelo více lidí. A tak si představte, že jedno úterý, když byl program v nejlepším, se najednou v klubovně u Mrázů rozlétly dveře a v nich se objevil náš četník. To by nebylo tak nejhorší, ale většinou s nimi chodili i ti od wehrmachtu nebo německé policie, to by bylo horší. Ale tohle byl jen náš. Všechno v klubovně zůstalo bez hnutí, včetně toho četníka ve dveřích — tolik lidí pohromadě si asi myslel — přelétl zrakem místnost a hned věděl, kde je! Široký úsměv se objevil na jeho tváři a pak ostře a úsečně prohlásil povinnou formulku: „Hledáme takového pána vyšší štíhlé postavy, s prošedivělým ježkem na hlavě, mluví francouzsky, není tady mezi vámi?" Rázem jsme věděli, o co jde, protože toho bylo všude o těch uprchlících plno. A tak se s úlevou ozvalo asi ze 60 hrdel mohutné „He, he, nééé-ní"! Načež se ozval zase náš četník a prohlásil: „Já to věděl!" Mohutně se zachechtal a odešel do jiné hospody hledat uprchlíky. Často jsme se potkávali ve městě, ale nikdy se ani slovem nezmínil o tom, co se tam dělo bodejť by jo, se svou nastávající nechyběl na žádném našem představení.

— — — Přešly vánoce a nový rok — zákaz trval a nebylo nadějí na zlepšení, právě naopak, ale přeskočme těch několik měsíců, které jsme krásně, ale stereotypně přežívali ve své klubovně a podívejme se, co se připravovalo. No, co by se mohlo tak chystat! Bylo to jasné, už to praskne a bude nutné ihned pracovat, lidé budou zase dýchat svobodně, jak uvítat novou svobodu? A kdy to už bude? A po létech nutno přiznat, že jsme přišli připraveni dobře. Přišel slavný 5. květen, pak 9. máj — na celém světě přestala hřmít děla — z trosek se zvedalo vše, co bylo schopné života. A přesto, že jsme se s tím nikdy nechlubili, jedno nám nikdo nemůže vzít — zatím co se jinde ještě tápalo, hledalo, přišel divadelní soubor „Jirásek" již dest dní po ukončení války s prvním podnikem v divadle. Ano, dne 19. května večer byla v divadle slavnostní akademie, kterou jsme pozdravili mladou svobodu. Večer, na který nelze zapomenout. Co zkoušek bylo věnováno této chvíli! Již od zimy se tato akademie připravovala. Skládala se ze dvou dílů, v prvé části bylo velké recitační pásmo, po přestávce pak jednoaktová hra „Spravedlnost", kterou napsali pro tuto chvíli členové studia Jiří Kabelák a Antonín Langr. V hledišti nálada sváteční, všechno jak se říká v „gala" — opět se uvidíme se svým publikem! Třetí zvonění, hasnou v sále světla, na jevišti nervozita, v hledišti napjaté očekávání — opona se pomalu otevírá — konečně opět zase po desíti měsících! Jak sladce a líbezně zní tóny Smetanovy „Mé vlasti" do prvních veršů pásma! To nejkrásnější, co jsme našli v naší poezii, všechno tam během té prvé hodiny bylo. Na jevišti deset recitátorů — nerecitujeme — prožíváme každý verš — obrazy se mění, verše ožívají, dostávají rozměr, pásmo vrcholí, poslední verše o svobodě zahřmí sálem, hudba umocňuje celou tu chvíli — recitátoři se spojují do mohutného chorálu — přesně, jak mi určil režisér, při posledních svých verších o svobodě přistupuji k mohutné hnědé mříži, která tvoří celé pozadí jeviště a vězní tu siluetu trpící matky země české, strhávám červený cár s hákovým křížem, pažbou pušky rozbíjím mohutnou mříž hnědého pekla a vysvobozuji odtamtud symbol svobody, krásnou, zářící červenobílou vlajku po šesti letech opět s modrým klínem uprostřed. Jak hrdě se vypíná, jak svobodně mává a vlaje nad bouřícím hledištěm, které spontánně povstává a přidává se k hymně, která opět po šesti letech zní sálem celá a kterou také vrcholí celé velké recitační pásmo. Zasloužená chvilka oddechu po hodinovém pásmu, zatím se připravila scéna pro hru, my jsme se převlékli, nalíčili a honem jeviště. Tuto aktovku „Spravedlnost" jsme si zamilovali a hráli jsme ji s takovou chutí a vervou, jako bychom hráli snad o Hronov. Hra je tak trochu mysticky založena, tam někde nahoře „na spravedlnosti" se sejde hrstka lidí, kteří se každý jinak a svým způsobem na tu „spravedlnost" dostali. Své osudy líčí revolucionář ze španělské občanské války, kterého fašisté oběsili, vypráví svůj život mladý básník, který pro své přesvědčení byl zabit, přišel na spravedlnost i tichý, hodný a nenápadný hodinář František, kterého fašisté umučili v koncentráku, objeví se mezi těmito lidmi také párek mladých milenců, kteří zahynuli společně při náletu, zkrátka se tu promítají osudy skutečných lidí, každý jinak doplatil na tu lidskou spravedlnost. Hra nebyla výmyslem autorů, autoři prostě přetlumočili po svém osudy řady lidí, zasadili do jednoho rámce a nechali je po svém řešit jejich osud. Vzpomínám si na krásnou chvilku v šatně po představení, kterou jsme ztrávili s rodiči jedné postavy ze hry. Hodinář František byla totiž skutečná postava jednoho našeho mladého spoluobčana a osud ve hře byl jeho skutečným osudem. Rodiče nám přišli poděkovat, že jsme si na jejich syna, kterého nade vše milovali, tímto hezkým způsobem vzpomněli. Když jsme odcházeli po této slavnostní akademii z divadla, byli jsme rádi, že to tak dopadlo, že jsme byli první, kdo zase přispěl ke kulturní konsolidaci našeho města. A hned se začalo připravovat první velké popřevratové představení. Už dne 7. a 8. července se hrál Mikuláš Dačický z Heslova, premiéra byla jako slavnostní zahájení činnosti a druhé představení bylo již ve prospěch repatriantů, kteří se nám vraceli z koncentračních táborů a které jsme všechny zvláště na naše představení pozvali. U příležitosti tohoto představení bylo v programu uveřejněno naše slavnostní prohlášení, kterému se nikdy potom divadelní jednota „Jirásek" nezpronevěřila a ve kterém proklamovala celý svůj cíl. Snad nebude na škodu, když po 38 letech se můžete o tomto programu přesvědčit a posoudit jeho závažnost. Prohlášení bylo uveřejněno na programu představení „Mikuláše Dačického" a bylo tohoto znění:

„Uvedením aktovek klasika českého dramatu Ladislava Stroupežnického zahajuje Divadelní jednota „Jirásek" svou činnost v osvobozeném státě a doufá, že její příznivci, a to vždy ze všech vrstev našeho národa, kteří ji svou návštěvou sílili v dobách nejtěžšího útisku, i dnes ji projeví svou přízeň a tím i pochopení jejich snah sloužiti svým ochotnickým uměním potřebám lidu. Provedením her ze života kruhů vlastenecky a národně cítících již v dobách na přelomu 16. století a majících již tehdy plné pochopení pro sociální potřeby pracujícího lidu, chce Divadelní jednota „Jirásek" dokázati, že si je vědoma svého poslání hodnotnou jevištní tvorbou šířiti kulturní klady a tím spolupracovati na vybudování nového státu".

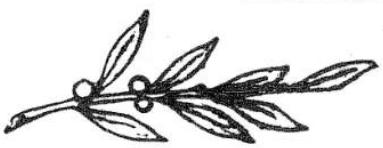
A opět se rozjela naplno celá divadelní mašinérie našeho souboru. Už 22. září 1945 bylo zahájení podzimní sezóny velkým představením, kterým jsme vzdali hold svému patronu Aloi-

Dokončení na str. 12

Dokončení ze str. 11

su Jiráskovi a zahráli jsme jeho „M. D. Rettigovou" v režii Sommerschuha. Hned na to dne 18. listopadu uvedl režisér Alois Janata komorní hru Olgy Scheinpflugové „Láska není všechno", kterou jsme opakovali ještě o vánočních svátcích. A přišly velikonoce 1946 a uvedli jsme veliké představení Tylovy „Fidlovačky", opět v režii A. Janaty. Opakovala se ještě na 1. máje 2× a to už bylo v rámci 128. merendy studentů novobydžovských. Za zmínku stojí u této hry, že hudební doprovod obstaral velký symfonický orchestr amatérský, který vedl Václav Kvasnička. Už 5. května jsem pak režíroval slavnostní představení k 1. výročí osvobození, k tomuto představení jsem si vybral hru Otakara Černocha „Velká zkouška". Dne 19. května jsme tuto hru opakovali pro členy ÚRO. Fanda Řehák na zahájení podzimní sezóny připravil jako režisér hru B. Schawa „Pygmalion", zatím co mladá režisérská dvojice Kabelák-Langr připravila Čapkova „Loupežníka". V listopadu pak Ruda Šimanovský oslavil své padesátiny a zároveň 25 let divadelní činnosti ve hře Jiřího Vernera „Bohatý chudák" a ve kterém slavil velký herecký úspěch. Pak přišla pohádka a několik drobných představení a nastala příprava na XVII. Jiráskův Hronov. Po dlouhém uvažování a korespondenci s Karlem Krpatou bylo konečně rozhodnuto, že se pokusíme o to, v čem nám bylo zabráněno v roce 1942, že totiž obnovíme „Torquata Tassa" a pokusíme se s ním dosáhnout mety pokud možno nejvyšší. Vytáhly se z knihovny pečlivě uložené knižní materiály, vyčistily se kostýmy, ve skladech kulis se vyhrabaly zarovnané kulisy, provedly se nutné změny v obsazení a začalo se zkoušet. Přijel opět Dr. Karel Krpata, k nepoznání změněn, smrt jeho nejlepšího přítele Jaroslava Marii nechala na něm svoje stopy, mimo to měl i nějaké starosti osobní a tak jsme museli podle jeho režijní knihy hodně dřít sami. Ale když viděl ten elán, přijel opět na zkoušky a tak již dne 23. března 1947 jsme mohli předstoupit před krajskou porotu na výběr pro Jiráskův Hronov. Abych vás dlouho nenapínal. Krajskou soutěž jsme vyhráli. Honem jsme zahráli ještě dvě hry a už jsme jeli do Pardubic zahajovat dílčí zemskou soutěž pro XVII. Jiráskův Hronov. No, tam už šlo do tuhého. Tyto dílčí zemské soutěže měly vždy 6 vítězů z krajských soutěží a jenom jeden postupoval do Hronova. Tak buď — anebo! Hráli jsme na půdě jak se říká „horké", protože Dr. K. Krpata byl Pardubák a s tamějším souborem již 6× vyhrál Hronov. Byli tedy v Pardubicích zvědavi na to, s kým ten jejich Krpata chce ten Hronov zase vyhrát. Tenhle pocit pro soutěžícího není nikdy dobrý, to mi věřte! Pardubičtí se k nám však chovali opravdu hezky — ochotnicky a tak jsme si dne 7. června večer v pardubickém divadle na jevišti řekli: „Tak dámy a pánové, kostky jsou vrženy, porota jako břitva, publikum vysoce divadelně vyspělé, co nám zbývá? Nic jiného, než zatnout zuby, hrát jak nejlíp každý dovede, na nic nezapomenout, na nic celé tři hodiny nemyslet, než na to, udělat všechno pro to, aby to vyšlo. Františku! (to jako Franta Semirád inspicient) po třetí zvonit, v sále tma a spusť to!" Jeden druhému jsme pěkně ochotnicky poprskali po rameni a mohutným „breptej, brebto!" jsme se rozešli do zákulisí, abychom svedli boj s porotou i s dalšími pěti nejlepšími soubory z jiných krajů. A teď chcete vědět výsledek, že ano? Ale víte co? Uděláme to jako nám to dělá televize v seriálech, uděláme „šmik" a pokračování příště, ano? Tak a za tři měsíce na shledanou!

Zdeněk Smutný

VZPOMÍNKA NA POSLEDNÍ CESTĚ...

...tak zvolna za dnem přejde den
a žití prchne jako sen
a první stíny soumraku
nám padnou smutných do zraků,
pak hvězdy jednou nad hlavou
naposled bíle zaplanou
a noc až vstoupí do zahrad
my půjdem navždy spát...

— — — velebně, ale smutně zní poslední slova a tóny staré bydžovské písničky pod klenbou hřbitovního kostela. To se se svou dlouholetou kolegyní loučí hrstka bydžovských divadelníků. Varhany umlkly — rozhostilo se ticho — naplněná smuteční síň věnuje poslední tichou vzpomínku té, se kterou se přišli rozloučit. Pak šest členů divadelního souboru zvedá na ramena rakev s tělesnými pozůstatky milé kolegyně a zasloužilé členky divadelního souboru „Jirásek", aby ji donesli na místo posledního odpočinku, do rodinné hrobky na bydžovském hřbitově.

Na této krátké cestě napadá otázka: „Je to pravda? Je to možné?" Pohled na smuteční průvod odpovídá na tuto otázku tvrdě a nesmlouvavě: — ano, jsme na poslední cestě s tou, se kterou jsme více jak čtyři desetiletí trávili v bydžovském divadle. Jdeme s ní na místo jejího posledního odpočinku — pochováváme dobrého člověka, cele sloužícího divadlu — jdeme se rozloučit

s JARČOU KABELÁKOVOU-FOLBERGROVOU.

I obloha se rozplakala smutkem v té chvíli pátečního odpoledne dne 10. prosince 1982. Téměř dvě desítky bydžovských divadelníků, kteří byli zvykli v desítkách rolí potlačit osobní vnitřní city a dávat rolím hlas i život dle charakteru postav, stojí tu teď s hlavou skloněnou a nemohou se ubránit slzám, které tekou po jejich lících. Není také v jejich silách potlačit to, aby smutek nezadrhoval hlas. Vzpomínky na desítky let krásné společné práce pro bydžovské divadlo však přemáhají všechen ten smutek a žal a loučíme se s ní za všechny bydžovské divadelníky i za ty, kteří byli jejími vděčnými diváky a někteří z nich přišli i dnes se rozloučit.

Jarčo, všichni víme, co Tvoje ochotnické snažení znamenalo pro divadlo v Bydžově. Všichni jsme uznávali Tvoji všestrannou schopnost a ochotu pro veškerou divadelní práci. Jen málo hercům je dáno, aby jejich rejstřík byl tak rozsáhlý, jako bylo v případě Tvém. Nejen to, máme v dobré paměti Tvou spolupráci na baletních složkách mnoha představení a to nejen jako choreografky, ale v dřívějších letech i jako sólové tanečnice. Nebylo prostě činnosti, ve které by nebylo možno počítat s Tebou. Téměř čtyři stovky odvedených rolí měly všechny punc poctivé ochotnické dřiny. Při tom všem v letech největší aktivity souboru, jsi vedla agendu jednatele k plné spokojenosti celého souboru.

Vzpomeňme však také na ty, kterým Tvé vyzrálé herectví přineslo tolik krásných chvil — na naše diváky. Dobře znali Tvé herecké umění a na Tvé role se vždycky těšili. Tvá jevištní práce byla uznávána v celém kraji, kam jsme zajížděli. Mnoho z těch, kteří byli Tvými obdivovateli v našem divadle, nezapomnělo a přišlo se s Tebou rozloučit, aby alespoň tichou vzpomínkou poděkovalo za stovky krásných večerů, které prožilo v našem divadle při Tvých představeních.

— — — Vzdávat prostý dík v tuto chvíli by snad bylo na místě, ale bylo by to velmi málo za to za všechno, co zanechala Tvoje práce pro bydžovské divadlo. Budiž Ti velkým díkem nás všech, kteří jsme s Tebou dlouhá léta v divadle trávili, ujištění, že jsme přišli všichni, kterým to jen zdraví a zaměstnání dovolilo, abychom tam tiše a odevzdaně zavzpomínali ještě naposled i na poslední dny Tvého života, kdy jsme stále věřili, že opět přijdeš mezi nás. Ale víme, že protivník byl tentokráte velmi krutý, nelítostný, prostě nepřemožitelný. Tím je náš smutek hlubší, vyrval nám z našeho středu člověka dobrého, na kterého nelze zapomenout.

Milá Jaruško,

slibujeme, že Tvá světlá památka zůstane v nás věčně živá a za tu všechnu práci, kterou jsi pro české divadlo vykonala a která zůstane ve vzpomínkách našich i Tvých diváků, je snad možno přát si, aby za to za všechno, jak se praví v kterési hře, Tě ta přívětivá matka, matka nás všech, krásná země česká, přijala do své náruče dopřála Ti lehké odpočinutí ve svém klíně.

Trvale budeme ctít Tvou světlou památku!

Bydžovští divadelní ochotníci.

SPOLEČNÝ PROGRAM MASOVÉHO ROZVOJE TĚLOVÝCHOVNÉ A BRANNÉ ČINNOSTI NA ROK 1983 V NOVÉM BYDŽOVĚ

V období budování rozvinuté socialistické společnosti neustále vzrůstá význam tělesné výchovy jako významného prostředku harmonického rozvoje osobnosti. Proto péče o masový rozvoj tělesné výchovy mezi dětmi, mládeží a pracujícími patří k základním úkolům nejen ČSTV, ale i státních orgánů, institucí a organizací NF.

Významným prostředkem k realizaci stanovených úkolů je „Společný program rozvoje tělesné výchovy". Jeho smyslem je sjednocování postupu všech složek tělovýchovného hnutí a racionální rozdělení úkolů i odpovědnosti ČSTV, SSM a jeho PO, Svazarmu, ROH NV, škol, podniků a závodů i dalších organizací a institucí za další rozvoj tělesné výchovy v obcích a městě.

„Společný program rozvoje tělesné výchovy" má tyto oblasti:

1. Sportovní, tělovýchovné, branné, turistické akce a soutěže, které svým charakterem a zaměřením vytvářejí široké předpoklady k účasti různých věkových kategorií mládeže i dospělých, jež jsou či nejsou členy některé ze společenských organizací.
2. Akce a činnost směřující k prohloubení politického působení, které přispívají k jednotě ideové a výchovné práci v jednotlivých organizacích.
3. Příprava a doškolování tělovýchovných kádrů těch kvalifikací, které zajišťují úkoly masového rozvoje TV.
4. Výstavba a modernizace TV zařízení, vytvářejících podmínky k masové účasti občanů na TV, sportu, turistice a branné činnosti.
5. Ekonomické zajišťování akcí „Společného programu . . .".

1.

Městský národní výbor

a) Masové provádění odznaků zdatnosti prostřed. soutěže o nejlepší školu 1. cyklu. Měřítkem je množství získaných odznaků vzhledem k počtu žáků.
b) Organizovat prostřednictvím škol tělovýchovné a turistické akce, především se zaměřením pro rodiče s dětmi.
c) Napomáhat při plaveckém výcviku žáků ZŠ.
d) Usilovat o masové zapojení škol do TV, branných a turistických soutěží.

Tělovýchovná jednota JISKRA

— uspořádá zimní a letní zájezdy odboru turistiky
— krátkodobé zájezdy pro veřejnost do NDR
únor: Maškarní merenda - oddíl kopané
duben: Veřejná cvičební hodina - odbor ZRTV
květen: Sběr železného šrotu - oddíl kopané
Pochod za zdravím - Hrádek u Nechanic - odd. turistiky. 15 a 30 km - VII. ročník / 14. 5. 1983
Novobydžovský trpaslík - turnaj herců, V. ročník ve dnech 28. a 29. 5. 1983 - odd. tenisu
Turnaj ve volejbalu pro neregistrované - odd. volejbalu
červen: Krajský přebor jednotlivců v tenisu (dle přidělení krajské sekce) - odd. tenisu
červenec, srpen: Letní pionýrský tábor ve Splzově, 2 běhy po 20 dnech - odd. turistiky
Celostátní turnaj staršího žactva - kategorie A, 14. ročník ve dnech 8.—10. 7. 1983 - odd. tenisu
Škola mládeže v tenisu 27. 6. — 2. 7. 1983 - odd. tenisu
Pouťová taneční zábava 13. 8. 1983 - odd. kopané
září: Turnaj neregistrovaných jednotlivců - tenis VI. ročník - odd. tenisu
říjen: Turnaj v basketbalu - odd. basketbalu
listopad: Turnaj ve volejbalu - odd. volejbalu

Šachový oddíl:

leden: bleskový turnaj
únor: olympiáda pracujících 3 člen. družstev
březen-duben: oddílový přebor zkráceným způsobem
květen: bleskový turnaj na počest 9. května
leden, květen: diagramová soutěž
říjen: 6. ročník turnaje „O pohár ředitele PMV"
prosinec: Vánoční turnaj jednotlivců
srpen, prosinec: oddílový přebor

ZO Svazarm

místní kolo soutěže mládeže VzPu
účast na okresním kole VzPu
účast na: střelecká liga StM, okresní přebory kulových zbraní, VC Vertex, VC Smiřice, VC J. Žižky
pro ZŠ Karlova ul.: branné odpoledne, soutěž ve střelbě ze VzPu
ve VSB - klubové kolo DZBZ, účast na okresním kole závodů branné všestrannosti branců
soutěž v jízdě zručnosti pro MM

ČSČK IV. ZO

a) Prověrka zdravotnických znalostí dětí v poskytování první pomoci při pořádání místního a okrskového kola celostátní branné hry „Vždy připraven" v soutěži „O partyzánský samopal" pro děti mladší a starší kategorie.
b) Zajištění zdravotnického dozoru:
při soutěžích „O partyzánský samopal"
při cyklistických závodech
při olympiádách a spartakiádách
při MDD

Městský dům pionýrů a mládeže

Zájmová činnost pravidelná:
— šachový kroužek I., II.,
— lední hokej I., II., III.
— střelecký kroužek
— stolní tenis
— turistický kroužek
— tenis
— džezgymnastika
— pohybová výchova

Zájmová činnost nepravidelná:

leden: turnaj ve stolním tenise
únor: soutěž ve střelbě ze vzduchovky
březen: jarní prázdninový šachový turnaj
třídenní výlet na hory
turnaj ve stolním tenise
duben: místní kolo „O partyzánský samopal" a okrskové kolo
květen: turnaj osvobození - šachy
červen: dětské sportovní odpoledne MDD
listopad: šachový turnaj žákovských družstev - oslava VŘSR
prosinec: vánoční šachový turnaj jednotlivců
soutěž ve střelbě ze vzduchovky
vánoční turnaj žáků ve stolním tenise

Letní činnost:

červenec: putovní tábor pro členy ZU
výměnný pionýrský tábor NDR - Vrchlabí
srpen: výměnný pionýrský tábor ČSSR - Warnemünde
červenec, srpen: příměstský pionýrský tábor
Chlapci a děvčata, nevíte co s volným časem o prázdninách?
srpen: soustředění ZU mladých chovatelů

Městské kulturní středisko

a) propůjčení sálu pro TV učňovské mládeže
b) v červenci bude sál sokolovny pronajat CKM s tematikou: sebeobrana a tančíme v texaskách.

Pionýrská organizace Rudá hvězda při ZŠ Karlova ulice

a) V měsíci dubnu na počest založení pionýrské organizace bude ve spolupráci SSM na SZTŠ pořádán lehkoatletický závod (celodenní).
b) V měsíci květnu bude jako každoročně místní a okrskové kolo celostátní branné hry „Partyzánský samopal".
c) V měsíci srpnu bude PS pořádat letní pionýrský tábor a do plánu LPT budou zařazeny branně-turistické akce v rámci plnění výchovného systému PO SSM.

Pionýrská organizace Mladý budovatel při ZŠ Klicperova ulice

Pionýrská sportovní liga, kam patří soutěže:
— mezinárodní atletický čtyřboj přátelství - „O partyzánský samopal" - vybíjená - košíková - střelba ze vzduchovky - Dukelský závod branné zdatnosti - bruslení na oddílových schůz-

Pokračování na str. 14

kách - akce a soutěže na letním pionýrském táboře Kácov - zimní výlety do hor.

SSM při SOU v Novém Bydžově

— turnaj ve stolním tenisu, v odbíjené, v minikopané, v košíkové, - běh MF - branné cvičení v rámci školy - sportovní kroužky.

SSM při SEŠ v Novém Bydžově

— jarní turnaj v odbíjené - velikonoční turnaj ve stolním tenise - vánoční turnaj ve stolním tenise.

SSM Gymnázium v Novém Bydžově

leden: lyžařský zájezd Krkonoše
únor: zimní sportovní škola
březen: liga malé kopané
duben: běh Mladé fronty
květen: účast na „Pochodu za zdravím"
červen: atletické závody a sportovní soutěže pro PO SSM Mladý budovatel k příležitosti MDD
červen: soutěže ve stolním tenisu, volejbalu a fotbalu.

SSM při LSD Jednota Nový Bydžov

— zimní zájezdy na podnik. chatu
— letní turistické zájezdy
— sportovní hry v rámci Jednoty s účastí rodičů s dětmi.

Zapojení občanských výborů při MěstNV Nový Bydžov

OV č. 9:
lyžařský zájezd pro děti do Harrachova - letní zájezd pro děti s turistickou tématikou
OV č. 14:
leden: lyžařský zájezd na hory
červen: turistický pochod v okolí Bydžova, zakončený táborákem
OV č. 15:
19. února: zájezd na hory do Rokytnice
4. června: „Oheň míru" na lukách
17. září: táborový oheň na rozloučenou s prázdninami - branné odpoledne
OV č. 16:
branné hry při příležitosti MDD - šachový vánoční turnaj pro mládež ve spolupráci MDPM - v prosinci Mikuláškou nadílku
OV č. 19:
zimní zájezd pro členy PO - turnaj „Štít únorového vítězství ve stolním tenisu - pohár vítězství v kopané.

2.

Městský národní výbor

a) Rozvíjet prostřednictvím občanských výborů a poslanců jednotlivých obvodů NV uvědomovací kampaň k provádění TBV jako součást denního režimu činnosti každého občana.
b) Do jednotlivých plánů kulturně výchovné činnosti zařazovat výchovné programy zaměřené k rozvoji tělovýchovy a branné činnosti pořádané v obvodu působnosti národního výboru školami, tělovýchovnou jednotou, organizacemi SSM a PO SSM a dalšími společenskými organizacemi.
c) V kulturních zařízeních popularizovat tělovýchovnou a brannou činnost ve spolupráci s tělovýchovnými jednotami a školami formou „Tělovýchovných akademií" a specifickými kulturně-výchovnými prostředky vhodně tematicky zaměřenými jako jsou např. komponované programy, filmové večery, besedy s významnými sportovci, besedy o knihách s tělovýchovnou a brannou tématikou.
d) Lékařskou osvětou prosazovat tělesnou aktivitu jako významný prostředek k utužování zdraví.

Tělovýchovná jednota JISKRA

— bude nadále rozvíjet socialistické soutěžení o titul „Vzorný" a v r. 1983 i nadále zachová 100% zapojení všech odborů a oddílů
— prostřednictvím vedoucích, trenérů a cvičitelů bude vychovávat naši mládež k socialistickému uvědomění, aby si vážila hodnot, které byly vytvořeny
— mezi členy rozvine širokou kampaň k bezpříspěvkovému dárcovství krve
— prostřednictvím politicko-výchovné komise TJ budou využívány vývěsní skříňky jednotlivých oddílů k propagační činnosti TV
— různé soutěže, turnaje, atd., budou motivovány k významným výročím.

ZO Svazarm

Uskuteční se besedy branců: - se zástupci vojenské posádky, - se zástupci LM, - se zástupci VB
— zájezdy branců k útvaru sovětských vojsk.

ČSČK IV. ZO

Na požádání PO základních škol pomáhat plnit ideově-výchovný program:
— při plnění zájmového odznaku „Mladý obránce vlasti — Mladý zdravotník"
— při soutěži „Mladý zdravotník I. a II. stupně" organizovaných ČV ČSČK
— při rozhlasové abecedě první pomoci „ABC docela malých doktorů".

Městský dům pionýrů a mládeže

— usilovat o zvyšování kvality výchovné práce a tím pomáhat připravovat mládež pro rozvinutou socialistickou společnost
— soutěže a akce motivované k významným celospolečenským i mezinárodním výročím a událostem
— využívat propagace a agitace ve formě vývěsek, plakátů, informačních letáčků, příspěvků do tisku apod.

3.

Městský národní výbor

a) Získávání tělovýchovných organizátorů z řad rodičů, především z MŠ a I. stupně základních škol při schůzích SRPŠ. Zkvalitňovat práci tělovýchovně branných komisí SRPŠ
b) Zajišťovat zapojení pedagogických kádrů na školách do dobrovolné TVR činnosti a tuto jejich činnost podporovat a oceňovat.

Tělovýchovná jednota JISKRA

— věnovat soustavnou pozornost metodické práci
— projednávat ve výboru TJ komplexní hodnocení práce pedagogických kádrů za účasti člena metodické komise OV ČSTV
— řízeným výběrem získávat další trenéry, cvičitele, rozhodčí a umožnit jejich kvalitní proškolení
— pečovat o další proškolování kádrů, zvyšovat jejich kvalifikaci, prosazovat jejich angažovanost a obětavou práci a hodnotit ji jako práci politickou
— každoročně vyhlašovat nejúspěšnější trenéry a cvičitele.

ZO Svazarm

— doškolování v odbornosti střelectví přes OV Svazarm Hradec Králové.

Městský dům pionýrů a mládeže

— zabezpečit, aby vedoucí ZÚ získali požadovanou kvalifikaci
— provádět u vedoucích ZÚ instruktáže s cílem zkvalitnit zájmovou činnost.

4.

Městský národní výbor

a) projednat v radách NV stav tělovýchovných zařízení a určit další postup při výstavbě a renovaci drobných hřišť, areálu zdraví, stezek odvahy, stálých turistických tras a ostatních zařízení
b) projednat v komisích NV stav využívání TVB zařízení ve svém obvodu a provádět účelné rozdělení v souladu s potřebami pravidelné TVB.

Tělovýchovná jednota JISKRA

— údržbu, rekonstrukci a modernizaci stávajících zařízení TV zabezpečovat při respektování všech zásad hospodárnosti a společenské nutnosti v rozsahu vyčleněných finančních prostředků
— ve smyslu pokynů ČUV ČSTV byl vypracován plán stavební údržby TV zařízení
— zabezpečovat realizaci všech akcí ZTV charakteru zařazených ve volebním programu NF.

ZO Svazarm

— plánuje se výstavba malorážkové střelnice v Novém Bydžově, pokud bude dodatečně zařazena do akcí „Z" v r. 1983.

Městský dům pionýrů a mládeže

— aktivně se podílet na budování nového MěstDPM.

ZO SSM

— jednotlivé ZO SSM se zapojí do budování TV zařízení MěstNV
— brigádnickou pomocí se budou podílet na údržbě stávajících zařízení TV.

Pokračování na str. 15

Dokončení ze str. 14

Občanské výbory

— všechny OV se aktivně podílí na údržbě jednotlivých dětských hřišť ve svých obvodech.

5.

Městský národní výbor

bude ze svých prostředků zabezpečovat:

— akce směřující k prohloubení politickovýchovného působení
— výstavbu a údržbu TV zařízení na základě volebních programů
— zajišťovat provoz zimního stadiónu a koupaliště
— bude dána do provozu nově vybudovaná sauna v Lužci n. Cidl.

Ostatní ekonomické zajištění bude realizováno z prostředků jednotlivých organizací podle sféry působnosti.

(red.)

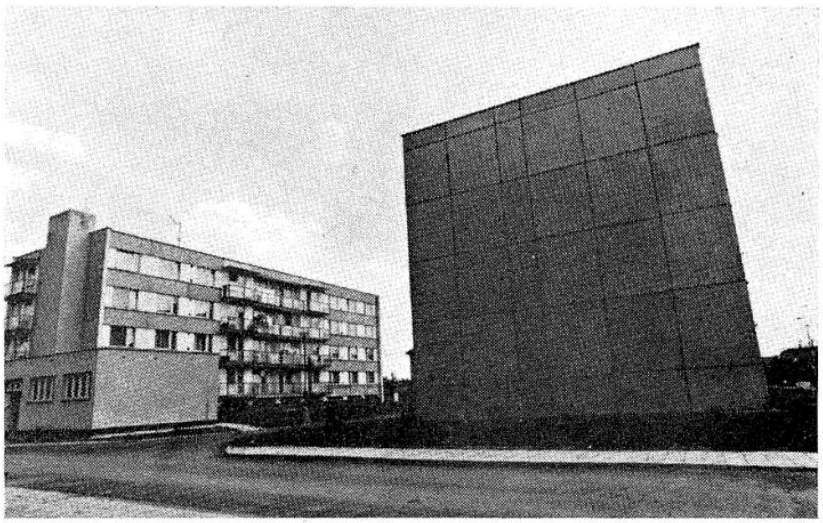

Foto M. Bydžovský

VITAMÍN C

Při správné výživě nesmíme zapomínat na vitamín C. Chrání nás před infekčními chorobami, před vznikem rozmanitých poruch, dokonce i před vznikem srdečních, cévních a nádorových onemocnění.

Denní potřebná dávka vitamínu C činí pro průměrného spotřebitele 56 miligramů. Vařením se vitamín C ničí. Je proto spolehlivější zajistit si potřebné množství vitamínu C syrovou zeleninou a ovocem, které zařazujeme do svého jídelníčku denně.

K ovoci a zelenině zvláště bohatým na vitamín C patří např. grapefruity, citróny, pomeranče, jahody, černý rybíz, zelí, kapusta, křen, špenát, kedlubny, papriky, rajčata, květák, pažitka, petrželová nať, kopr a další. Naučte se připravovat ovocné a zeleninové saláty. Vhodná je kombinace potravin s chudším obsahem vitamínů s ovocem a zeleninou bohatými na vitamín C. Například strouhaná jablka s citrónovou šťávou — mrkvový salát s křenem. Grapefruity obsahují stejné množství vitamínu C jako citróny a je jich na trhu dost. Podobných kombinací sestavíme jistě sami mnoho. Pamatujte na ně zvláště v zimních a jarních měsících.

A. V.

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

JEŠTĚ JEDNA VZPOMÍNKA NA HERCE JOSEFA ŠMAHU V NOVÉM BYDŽOVĚ

V minulém čísle našeho „Zpravodaje" vzpomněl pracovník královéhradeckého muzea Aleš Doubrava na pobyt Josefa Šmahy, pozdějšího herce a režiséra Národního divadla, v našem městě. Tyto informace jsou čerpány z právě vyšlé knihy vzpomínek Josefa Šmahy „Dělali jsme divadlo". Knížka vyšla v nakladatelství KRUH a můžeme ji doporučit všem, kteří se zajímají o kulturní historii našeho města, neboť se v ní na dvou místech píše i o našem městě, jak jste se ostatně dočetli již v minulém čísle. Na doplnění informací uvedených v článku i ve zmíněné knize Josefa Šmahy, bych chtěl tuto vzpomínku, pro všechny Bydžováky jistě příjemnou, doplnit a upřesnit několika údaji.

Jeviště, které Josef Šmaha popisuje, bylo zhruba v místech dnešního jeviště. Tam totiž stála rozlehlá celodřevěná veranda a v ní bylo postaveno provizorní jeviště na kozách, jak to bývalo dříve v hospodách zvykem. A že tam bylo zima, tomu se není co divit, rozeschlá prkna verandy propouštěla v zimě nepříjemný mráz, protože celá stála v nepěstěné zahradě. Zahrada byla zrušena až v roce 1904, kdy toto místo obec vykoupila a začala budovat novou školu.

Chtěl bych však vzpomínku na Josefa Šmahu hlavně doplnit jedním údajem, který v knížce chybí a který je pro nás velmi důležitý. Totiž Josef Šmaha k nám dne 11. ledna 1864 přijel z Pardubic v šestnáctistupňovém mrazu jako na svou prvou štaci, ale nebyla to jeho návštěva poslední. Nahlédneme-li do přehledu činnosti Divadelní jednoty „Jirásek", zjišťujeme s radostí, že u pořadového čísla představení šedesátéhodevátého od založení spolku a sice dne 28. září 1913 se hrála Štolbova hra „Závěť" a v poznámce je uvedeno „hostoval J. Šmaha, člen Národního divadla". Režii tehdejšího představení měl František Kabelák st. A ještě jedna skutečnost. V den hostování požádal člen divadelní jednoty „Jirásek" Fr. Vraný, místní fotograf, Mistra Josefa Šmahu, aby jej navštívil v jeho ateliéru, kde zhotovil jeho portrét. Tuto fotografii soubor uchovává ve svém archivu a je to jedna z mála zachovaných fotografií tohoto druhu, protože je pořízena dva roky před smrtí Mistra Šmahy. Byl to tedy náš prvý host z řad našich nejslavnějších herců, kteří pak v dalších 60 letech u našeho souboru hostovali.

Zdeněk Smutný

Naší matriky

NAROZENÍ

od 5. 10. 1982 do 17. 1. 1983

5. 10. **Lucie Klozová,**
Nový Bydžov, Dr. Vojtěcha 437

8. 11. **Lucie Juričková,**
Nový Bydžov, J. Fučíka 892

8. 11. **Michal Kříž,**
Nový Bydžov - Sloupno 25

12. 11. **Martina Hladíková,**
Nový Bydžov - Zachrašťany 51

13. 11. **Zuzana Hrdinová,**
Nový Bydžov - Lužec n. C. 201

13. 11. **Lucie Maťátková,**
Nový Bydžov, Třída B. Smetany 1816

19. 11. **Libor Machka,**
Nový Bydžov, A. Dvořáka 459

19. 11. **Martin Ferenc,**
Nový Bydžov, U mlýna 1434

20. 11. **Hana Jágrová,**
Nový Bydžov, Dukelská 1054

23. 11. **Jan Vlášek,**
Nový Bydžov, J. Fučíka 768

26. 11. **Jan Skalický,**
Nový Bydžov, Havlíčkova 118

28. 11. **Miroslav Demeter,**
N. Bydžov, Čsl. armády 1554

28. 11. **Monika Vaňurová,**
Nový Bydžov, Lidická 822

30. 11. **Jiří Kučera,**
Nový Bydžov, J. Fučíka 897

30. 11. **Miloš Hladík,**
Nový Bydžov, Turkova 1341

2. 12. **Miroslav Dymeš,**
Nový Bydžov, Vysočany 21

13. 12. **Daniela Šebková,**
N. Bydžov, Jablonského 497

2. 1. **Vojtěch Hladík,**
Nový Bydžov, U plovárny 1410

2. 1. **Jana Havelková,**
N. Bydžov - Starý Bydžov 147

5. 1. **Luboš Kubelka,**
Nový Bydžov - Lužec n. C. 92

12. 1. **Šárka Janíková,**
Nový Bydžov - Sloupno 62

15. 1. **Václav Tauš,**
Nový Bydžov, Revoluční 100

15. 1. **Miloš Novotný,**
Nový Bydžov, Tyršova 149

17. 1. **Vít Machát,**
Nový Bydžov, Revoluční 291

ZLATÁ SVATBA

17. 1. 1983

manželů Jaroslava a Františky
SPEJCHALOVÝCH
Nový Bydžov, Mánesova 252

SŇATKY

od 16. 10. 1982 do 29. 1. 1983

16. 10. **Jaroslav Matějka,**
Praha 7 - Holešovice 963
Zdeňka Bousová,
Nový Bydžov - Žantov 17

23. 10. **Petr Mikulka,**
N. Bydžov, Na Staré Cidlině 953
Hana Sonnleitnerová,
Nový Bydžov, Deylova 1841

23. 10. **František Beneš,**
Chlumec n. C., Říční 90
Blanka Apoštolová,
Nový Bydžov, J. Fučíka 768

6. 11. **Josef Hubáček,**
Kosičky - Babice 21
Jana Fialová,
Nový Bydžov, Malátova 1872

3. 12. **Jaroslav Ježek,**
Nový Bydžov, CSA 103
Hana Formánková,
Pardubice, Pernerova 79

4. 12. **Jiří Schovanec,**
Nepolisy 94
Alena Hladíková,
Nový Bydžov - Lužec n. C. 61

18. 12. **Jiří Svatoň,**
Nový Bydžov, Klicperova 723
Alena Dymešová,
Nový Bydžov, Na valech 29

18. 12. **Stanislav Knížek,**
Nový Bydžov, Erbenova 1272
Dagmar Trejbalová,
Nový Bydžov, V ráji 1300

18. 12. **Jaromír Kloz,**
Nový Bydžov, Brigádníků 859
Ivana Köhlerová,
Chlumec n. C., Mládežnická 563

8. 1. **Jiří Matějec,**
Běrunice 20
Vladislava Maxová,
Nový Bydžov - Chudonice, Revoluční 44

8. 1. **Josef Chrtek,**
Sběř, Velešice 12
Milada Kánská,
Hlušice - Hlušičky 65

15. 1. **Oldřich Ondra,**
Hradec Králové - Kukleny, Pražská 83
Božena Čelišová,
Nový Bydžov - Skochovice 108

22. 1. **Miloslav Tomáš,**
Babice 14
Eva Prášilová,
Nový Bydžov, Revoluční 283

29. 1. **Ladislav Kunc,**
Nový Bydžov, Nerudova 1652
Miroslava Jeřábková,
Hlušice - Hlušičky 6

29. 1. **Josef Salava,**
N. Bydžov, Rudé armády 1561
Vlasta Bártová,
N. Bydžov, Rudé armády 1561

ÚMRTÍ

od 26. 11. 1982 do 4. 2. 1983

26. 11. **Marie Poláková** 81 let
27. 11. **Hermina Johnová** 76 let
1. 12. **Karel Chlebna** 75 let
3. 12. **František Purma** 85 let
4. 12. **Marie Chládková** 80 let
4. 12. **Miroslav Karásek** 56 let
5. 12. **Ludmila Slavíková** 71 let
5. 12. **Jaroslava Folbergrová** 71 let
6. 12. **František Suchánek** 77 let
11. 12. **Josef Hanák** 84 let
12. 12. **Františka Sýkorová** 74 let
14. 12. **Marie Trutnovská** 75 let
14. 12. **Františka Šimůnková** 79 let
16. 12. **Ladislav Ornst** 50 let
26. 12. **Růžena Tichá** 77 let
27. 12. **Jan Vinklárek** 73 let
28. 12. **Růžena Mrklovská** 72 let
31. 12. **Josef Stýblo** 73 let
2. 1. **Jaroslav Pavlík** 69 let
3. 1. **Blanka Horáková** 85 let
3. 1. **Marie Topičová** 77 let
4. 1. **Marie Bišková** 84 let
16. 1. **Josef Wolf** 85 let
26. 1. **Anna Macurová** 84 let
4. 2. **Alžběta Vondrušková** 78 let

UZÁVĚRKA
2. čísla
NOVOBYDŽOVSKÉHO
ZPRAVODAJE
25. dubna 1983

Naše adresa:
MKS, Revoluční 774
Nový Bydžov
PSČ 504 01

Poděkování

ZA UPŘIMNOU A MILOU
KYTIČKU K MDŽ
ŽÁKŮM ZŠ V KARLOVĚ ULICI

Pracovnice
kulturního střediska

NOVOBYDŽOVSKÝ ZPRAVODAJ
Vydává Městské kulturní středisko v Novém Bydžově, nepravidelně. Řídí redakční rada. Odpovědný redaktor PhDr. Jiří Malina. Povoleno OK ONV v Hradci Králové pod čj. 218/72. Tisknou Východočeské tiskárny n. p. v Novém Bydžově. Náklad 1.400 výtisků.